

JULKAISUTOIMIKUNTA
KAARINA NIEMINEN
KIRJASTO, 3. KRS.

03

dipl III

KIELIKESKUSUUTISIA

LANGUAGE CENTRE NEWS

N:o 5/1989
TOUKOKUU - MAY

RAPORTTEJA - REPORTS

Sirkka Leppäluoto: VAKKI-seminaari Vöyrillä	3
Maisa Martin: Kielikeskusopettajat: auttakaa kielikeskuksenne väkeä oppimaan suomea!	6
Timo Sikanen: Paljonko kieliopintoja tarvitaan?	10
Hanna Y. Tushyeh: The Department of English at An-Najah National University	16
Andreas Kelletat - Holger Siegel: Aspekte transkulturellen kommunikativen Handelns	22

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Huomenta Suomi	28
Chère Marianne	31

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Vihdoinkin koulutusta suomea vieraana kielenä opettaville	39
PILC IV	40
Uutta oppimateriaalia	42
The 7th English Oral Skills Workshop	42
Cognitive Linguistics	43
Deutsch in Westfalen	45
XVI. Internationalen Hochschulferienkurs für Germanistik	46
Intensivkurs "Deutsche Sprache in der Alltags- und Fachkommunikation"	47

ENGLISH SUMMARY 49

SVENSK RESUMÉ 50

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
40100 JYVÄSKYLÄ 10

Language Centre for Finnish Universities
University of Jyväskylä
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10
Finland
ISSN 0358-2027

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vastaava toimittaja / Editor-in-chief: Tuija Nikko
Toimittaja / Editor, Reviews editor: Helena Valtanen

Korkeakoulujen kielikeskus

Postiosoite / Postal address:	Käyntiosoite / Street address:
Seminaarinkatu 15	Tourulantie 11
40100 JYVÄSKYLÄ	40100 JYVÄSKYLÄ

Puh. / Tel.	291 211 (vaihte / switchboard)
	292 880 Nikko
	292 881 Kinnunen, Salo (kanslia, julkaisujen myynti)
	292 882 Laihiala-Kankainen
	292 884 May, Valtanen
	292 885 Ylönen
	292 886 Kyppö (nauhoitepalvelu)
	292 887 Pakkanen
	292 889 Martin
	292 876 Huhta
	292 878 Sikanen
	292 879 Helin

Ilmoitushinnat kaupallisille ilmoituksille 1989:

1/1 sivu	2 350 mk
2/3	1 750 mk
1/2	1 500 mk
1/3	1 150 mk

JYVÄSKYLÄN
YLIOPISTON
KIRJASTO
1989

**
*

HYVÄÄ KESÄÄ!

Seuraava Kielikeskusuutisia ilmestyy elokuussa.

HAVE A NICE SUMMER!

The next issue of Language Centre News will come out in August.

JYVÄSKYLÄN
YLIOPISTON
KIRJASTO
1989

RAPORTTEJA - REPORTS

Sirkka Leppäluoto
Turun yliopisto

VAKKI-SEMINAARI VÖYRILLÄ 11. - 12.2.1989

Vaasan korkeakoulun käännoasteorian ja ammattikielten tutkijaryhmän järjestämä vuotuinen VAKKI-seminaari pidettiin yhdeksännen kerran Vöyrillä helmikuun 11. ja 12. päivänä. Kokous- ja majoituspaikkana oli Norrvallan kuntoutuskeskus, jonka niin yhteis- kuin majoitustilatkin olivat hienot: uudet ja siistit.

Seminaarin esitelmät olivat soveltavan kielitieteen alalta. Esimerkkeinä käsitellyistä aiheista mainittakoon ammattikielten opettaminen, erikoiskielet, käännoasteoria, leksikografinen teoria, terminologian teoria ja tietokoneavusteinen kääntäminen.

Seminaarissa oli kolme vierailuluennonijaa: Isosta Britaniasta leksikografi Beryl T. Sue Atkins, Kataloniasta Josep Maria Artigal ja Itä-Saksasta Kaija Menger.

Seminaariin oli ilmoittautunut runsas osanottajajoukko, josta useat olivat olleet aikaisemmin järjestetyissä VAKKI-seminareissa. Osanottajat tulivat eri puolilta Suomea. Edustettuina olivat Helsinki, Jyväskylä, Kouvola, Lahti, Nokia, Oulu, Rovaniemi, Tampere, Turku ja tietenkin Vaasa. Vöyrin VAKKI-seminaarin kaltaiset tapaamiset ovat erinomaisia tilaisuuksia tutustua kielten parissa työskenteleviin asiantuntijoihin maamme eri korkeakouluista.

Seminaarin ohjelma oli sijoitettu kahdelle päivälle siten, että muiden kuin kutsuvieraiden esitelmät kuultiin rinnakkaisissa työryhmissä. Aina ei ollut helppoa valita, mitä esitelmää kuunnella, mutta järjestäjien kiitokseksi on mainittava, että tärkeämpää kuin jonkin esitelmän seuraaminen on suoda tilaisuus mahdollisimman monelle esitellä omaa tutkimustaan ja saada esiintymiskokemusta. Tällä kerralla oli myös ajateltu vaasalaisia kieltenopiskelijoita. Tilaisuudessa heillä oli mahdollisuus tulkata esitelmää. Esitelmien kielinä olivat mm. englantia, ranska, ruotsi, saksa, venäjä ja suomi.

Seminaari avattiin kello kymmenen, ja Sue Atkinsin esitelmä "Corpus lexicography. A new dimension" aloitti päivän esitelmät. Hän kertoi, miten traditionaaliset leksikografian menetelmät ovat kehittyneet ja avanneet uuden perspektiivin leksikografian työskentelytapoihin. Laajat sähköisesti käsiteltävät yleiskielen korpuukset ovat tulleet leksikografien avuksi. Tekstinäytteitä selaamalla leksikografi laatii sanakirja-artikkelin lähtien liikkeelle sanan eri merkityksistä ja laatien sitten eri merkityksille kunkin sanakirjan ja sen käyttäjien tarpeiden mukaan määritelmät, esimerkit, tyypillisimmät rakenteet, esimerkit erikoiskäytöstä ja tavallisimmat idiomit.

Lauantaipäivän esitelmät jatkuivat kolmessa eri sektiossa. Jatkossa käsittelen esimerkinluontoisesti seuraamiani esitelmää unohtamatta sitä, että kaikki esiintyjät olisivat maininnan arvoisia, sillä he kaikki yhdessä vaikuttivat VAKKI-seminaarin onnistumiseen. Romaanisen filologian edustajana olin ilahtunut, että esitelmien joukossa oli myös yksi ranskankielinen esitelmä. Yves Gambier piti esitelmän erikoiskielten tutkimuksen alalta "Travail et vocabulaires spécialisés: Prologomènes à une socio-terminologie". Esityksessään hän käsitteli saastesateiden terminologian tutkimusstrategiaa: millä perusteilla valita tutkimuskohde ja miten rajata se, miten lähestyä tutkimuskohdetta ja tarkastella aihetta sosiolingvivistisesta näkökulmasta. Hannu Tommola esitelmöi reaaliosta ja vaikeudesta kääntää niitä. Hän tutki aihetta niin kääntäjän kuin leksikografian näkökulmasta. Eli kääntääkö esimerkiksi "Det var vänsterbenet. Han kunde inte gasa" a) "Se oli vasen jalka. Hän ei pystynyt painamaan kaasua." vai b) "Se oli oikea jalka... vai c) "Se kävi kaasujalkaan"? Rune Ingo pohti käännösten laadun arviointia. Hän esitti käännöskritiikin mallin, jossa kiinnitettiin huomio käännöksen kieliopilliseen rakenteeseen, kielen variaatioon, merkitykseen ja pragmatiikkaan. Sirpa Lahdenmäki edusti opiskelijoita. Hän tekee parhaillaan pro gradua aiheesta "Understanding of special language texts. The translators viewpoint." On erinomaista, että opiskelijoita on saatu mukaan seminaariin. Henrik Nikula tarkasteli verbien kuvausta yksikielisissä saksalaisissa sanakirjoissa. Mats-Peter Sundström vertaili leksikografian näkökulmasta suomen ja ruotsin kieltä, lähinnä sitä, miten suomenkielinen hakusana

käännetään ruotsiksi ja mitä vaikeuksia hän on kohdannut tässä työssään. Kristina Nikula tarkasteli substantiivien merkityselityksiä (määritelmiä) ruotsalaisissa sanakirjoissa eri semanttisten teorioiden näkökulmasta. Iltaohjelmassa lauantaina hotellin takahuoneessa oli musiikkia, laulua, virvokkeiden nauttimista, keskustelua ja leppoisa yhdessä oloa.

Sunnuntaipäivän avasi Josep Maria Artigal kertomalla katalonialaisissa kouluissa käytetystä immersio-ohjelmasta, ts. espanjankieliset lapset opiskelevat katalonialaisen opettajan johdolla koko opetusohjelman katalonian kielellä. Artigal tekee tutkimusta tästä projektista ja kertoi projektin kulusta ja saavutetuista tuloksista. Anja Malm, joka valmistele uutta viittomakielen sanakirjaa, luennoi viittomakielen sanakirjatyöstä. Hän kertoi työstään ja kohtaamistaan vaikeuksista, kuten lähteäkö työssä liikkeelle viittomakielestä vai perustaako sanakirjatyö puhuttujen kielten sanakirjoihin eli miten järjestää sanakirjan materia? Käyttääkö sanaluokkia? Miten konkretisoida sanakirjaan ilmeet, suunliikkeet, tyyliarvot ja esimerkit viittomien eri syntaktisista arvoista? Tuuli Forsgrenin esitelmän aiheena oli "Finska verbalnomen på -minen och deras översättning till svenska. En korpusbaserad studie". Esitelmässään hän kommentoi suomen kielen verbaalisubstantiivien ruotsinkielisiä käännöksiä. Tellervo Hyttinen käsitteli nimiketyötä Suomen hallinnossa ja vaikeutta kääntää kulttuurisidonnaisia Suomen hallinnon termejä vieraille kielille. Pertti Valtakari esitelmöi "Tekniikan venäjän deverbaliisubstantiivien sananmuodostuksellisista ja leksikaalisemanttisista piirteistä" ja Jukka Heikinheimo "Tietotekniikan termistön muodostuksen erikoispiirteistä venäjän kielessä". Päivän päätti yleiskeskustelu, jossa VAKKI-seminaarin järjestäjät toivottivat kaikki tervetulleiksi X VAKKI-seminariin 10.-11.2.1990.

Kokous- ja majoituspaikka Norrvallan kuntoutuskeskus saa kiitokset, samoin VAKKI-yhdistyksen tarmokkaat jäsenet, jotka olivat taas kerran huolehtineet erinomaisesti kokousjärjestelyistä ja joille vielä kerran kiitos seminaarin onnistumisesta.

Maisa Martin
Korkeakoulujen kielikeskus

KIELIKESKUSOPETTAJAT: AUTTAKAA KIELIKESKUKSENNE VÄKEÄ OPPIMAAN SUOMEA!

Viime aikoina on sanomalehtien mielipidesivuille tuotu ongelma, jonka ulkomaalaisille suomea opettavat ovat jo kauan tunteneet: suomalaiset eivät halua tai osaa puhua suomea ulkomaalaisille. Kun ulkomaalainen lähestyy suomalaista ja avaa keskustelun sanomalla jotakin suomeksi, hänelle vastataan englanniksi, jos osataan, tai sitten poistutaan nopeasti paikalta. Monen tuntuu olevan myös vaikea ymmärtää hiukankaan puutteellista tai epäsuomalaisesti äännettyä kieltä. Itse kuitenkin odotamme ulkomaalaisten ymmärtävän omaleimaista englantiämme, vaikka englanti ei edes olisi puhekumppanin äidinkieli.

Pulma on tuttu niin Suomessa työskenteleville kielenopettajille kuin opiskelijoillekin. Se korostuu erityisesti yliopistoyhteisöissä, joissa on aina korostettu, kuinka tärkeää suomalaisten on oppia vieraita kieliä, ja joissa useimmat osaavatkin ainakin englantia edes joten kuten.

Kyse on toivottavasti pikemminkin tottumuksen puutteesta kuin aktiivisesta halusta estää ulkomaalaisia oppimasta suomea. Emme tiedä miten käyttäytyä tilanteessa, jossa olisi osattava puhua suomea ulkomaalaisen ehdoilla - vähän tavallista hitaammin ja selkeämmin ääntäen sekä turhan monimutkaisia tai murteellisia ilmauksia vältellen, siis samalla tavalla kuin toivoisimme ulkomaalaisten puhuvan meille omaa kieltään, jota emme täysin hallitse.

Monella on se käsitys, että suomi on niin mahdottoman vaikea kieli, että sitä ei voi oppia, jos ei ole täällä syntynyt. Ja kukapa olisi edes kiinnostunut näin pienen ja kummallisen kielen oppimisesta... Tämä ajattelutapa on osasyynä siihen, että ulkomaalaisten suomen kielen opetus yliopistoissa ja korkeakouluissa (muista oppilaitoksista puhumattakaan) on edelleen melko heikoissa kantimissa. Alkeisryhmät ovat liian suuria ja heterogeenisiä ja

opettajatkin kokemattomia, vaikka yleensä innostuneita ja parhaansa yrittäviä. Monessa paikassa ajatellaan jopa, että lehtorin aikaa ei ulkomaalaisten opettamiseen tuhlata, heille kelpaa kyllä joku aloitteleva sivutoiminenkin.

Suomen kielen opettaminen ulkomaalaisille ei kuitenkaan suju pelkästään sillä perusteella, että puhuu suomea äidinkielenään. Useimmilla opettajilla on toki takanaan suomen kielen yliopistopinnot, mutta niidenkin aikana suomea on tarkasteltu vain äidinkielen näkökulmasta. Ulkomaalaisten opettamisessa on kyse vieraan kielen opetuksesta, johon tarvitaan aivan toisenlaista oppia kuin äidinkielen opettajat saavat. Silti tietysti tottunut äidinkielen opettaja selviää pedagogisen kokemuksensa avulla ulkomaalaisopetuksessakin paremmin kuin vasta-alkaja.

Ongelmana on siis opettajakoulutuksen puute. Vaikka suomea opetetaan vieraana kielenä kymmenissä ulkomaisissa yliopistoissa ja Suomessakin kaikissa yliopistoissa ja lukuisissa muissakin oppilaitoksissa, ei edelleenkään ole mahdollista valmistua ulkomaalaisten suomen kielen opettajaksi. Koulutus on satunnaisten viikonloppuseminaarien ja muiden tapaamisten varassa. Niinpä jokainen aloitteleva opettaja ottaa itse selvää materiaaleista, keksi didaktiset keinonsa ja tekee omat virheensä.

Toinen ikuinen ulkomaalaisopetuksen harmin aihe ovat yli-suuret ja sekalaiset ryhmät. Useissa kaupungeissa kielikeskuksen suomen kielen alkeiskurssi ulkomaalaisille on ainoa koko seudulla, joten sinne tulevat kaikki vierailevista fysiikan professoreista vasta Itä-Aasiasta tuotuihin vaimoihin. Kun samassa luokassa istuu syyskuun alussa pahimmillaan lähes 50 henkeä, pitäisi opettajan olla todella ihmeolento, etteivät opiskelijat turhautuisi tässä täysin mahdottomassa oppimistilanteessa.

Etenkin Suomeen pysyvästi tai ainakin useaksi vuodeksi tullee on kuitenkin tärkeää oppia suomen kieli hyvin. Pitkällekään koulutettu ulkomaalainen ei voi saada ammattiaan vastaavaa työtä ja hyödyntää tietojaan ja taitojaan, ellei osaa kunnolla suomea. Vaikka vielä työpaikalla - niin kuin kielikeskuksissa ja kielten laitoksilla - tulisikin toimeen, ei kuitenkaan voi osallistua yhteiskunnalliseen elämään työn ulkopuolella, ja ihmissuhteet rajoittuvat toisiin ulkomaalaisiin.

Kielitaito olisi hyvä hankkia heti alkuun. Suomen kieli on näet monissa suhteissa helppo kieli, mutta siitä hankala, että taivutussysteemi on sangen mutkikas. Se on kuitenkin pakko opetella, jos aikoo käydä sivistyneestä suomen kielen käyttäjästä. Ja jokainen ulkomaalaisopettaja tuntee tapauksia, joissa ulkomalainen on omin avuin hankkinut auttavat kommunikaatiovalmiudet ja osaa sujuvan tuntuisesti selittää asiansa kasvotusten, vaikka kieliopillisesti päin mäntyä. Sama ihminen ei sitten kuitenkaan selviäkään esimerkiksi puhelimesta, puhumattakaan työelämästä, ja tulee pari vuotta Suomessa oltuaan kielikurssille. Siinä vaiheessa piintyneiden virheiden kitkeminen on todella työlästä.

Mitä sitten pitäisi tehdä yliopistoissa ja etenkin kielikeskuksissa ulkomaalaisten tilanteen parantamiseksi? Opettajien koulutuksen aloittaminen ja opetusryhmien määrän tuntuva lisäys ovat tietysti tärkeimmät toimet. Ne vaativat kuitenkin rahaa, työvoimaa ja suunnittelua, joita alalle olisi ehdottomasti pian saatava.

Mutta jotakin voimme tehdä heti. Ensinnäkin voimme alkaa puhua suomea työtovereillemme ja laitoksella pyöriville muille ulkomaalaisille aina kun he tekevät aloitteen. Voisimme jopa joskus itsekin kysäistä heiltä jotakin suomeksi. Se tietysti vaatii hiukan viitseliäisyyttä - on niin helppo puhua englantia, kun osaa - mutta omaa puhettaan oppii kyllä pian muuntamaan sen verran kuin on tarpeen ja ulkomaalaisen suomen kielen tulkitsemiseen harjaantuu nopeasti. Siinä samalla voi sitä paitsi oppia suomen kielestä yhtä ja toista sellaista, jota ei muuten huomaisi.

Toinen ehdotukseni vaatii myös vain hiukkasen viitseliäisyyttä: Joka kielikeskuksessa on eri kielten suullisen taidon kurssveja. Ja joka kurssilla on oppilaita, jotka päästäkseen tavoitteisiinsa tarvitsisivat enemmän harjoitusta kuin kurssin aikana ehtivät saada. Miksi et kysäisi kielikeskuksesi ulkomaalaisten opettajalta, olisiko hänen kurssillaan kyseistä kieltä äidinkielenään tai muuten hyvin taitavia? Jos sellaisia löytyy, opiskelijat voisi järjestää pareiksi, jotka tapaavat esimerkiksi viikoittain ja puhuvat tunnin suomea ja tunnin toista opeteltavaa kieltä.

Hyöty olisi molemminpuolinen, rahaa ei kuluisi ollenkaan, hallinnon ei tarvitsisi edes tietää koko jutusta. Opettajat

joutuvat hiukan näkemään vaivaa toimiessaan välittäjinä ja kenties antaessaan vihjeitä näiden ylimääraisten keskustelutuntien sisällöiksi.

Toki tällaisia tapaamisia voisi niveltää opetukseen tiukemmin, esimerkiksi antamalla parille tehtäväksi tutustua johonkin näyttelyyn, teatteriesitykseen, matkailukohteeseen, teollisuuslaitokseen tms. ja pyytämällä heitä tekemään yhdessä raportin aiheesta. Kumpikin voisi sitten esittää sen omassa ryhmässään. Muitakin yhteistyöideoita varmasti syntyy, kun alkuun päästään.

Olisi mukava kuulla, onko kukaan kokeillut mitään tällaista. Tai olisiko muita ajatuksia ulkomaalaisten suomen kielen opetuksen kehittämiseksi sillä aikaa, kun yritämme kukin tahollamme saada paikallista byrokratiaamme ymmärtämään ulkomaalaisopetuksen edellytysten huutavat puutteet? Kertokaa, tai vielä mieluummin: kirjoittakaa Kielikeskusutisiin, että muutkin saavat kuulla.

Timo Sikanen
Korkeakoulujen kielikeskus

PALJONKO KIELIOPINTOJA TARVITAAN?

Millaiset ovat tietyn alan kielitaitovaatimukset muualla? Tämä on eräs tavallisimpia kielikeskusopetusta koskevia kysymyksiä, joita Korkeakoulujen kielikeskukselle osoitetaan. Useimmiten kysyjä kaipaa tietoa oman esityksensä perusteluksi tai jostakin muualta tulleiden kielitaitovaatimusten supistamis- ja muutosehdotusten torjumiseksi. Kysymykseen löytyy yksi, joskaan ei todellista tilannetta tyhjentävästi kuvaava vastaus tutkintosäännöistä, joissa määritellään tutkintojen suorittamisen edellykset.

Kaikkien alojen kielitaitovaatimukset perustuvat eri koulutusaloille annettuihin tutkintoasetuksiin, joiden perustella tiedekunnat tai vastaavat opetuksesta päättävät elimet ovat antaneet omat asetusten määräyksiä täsmentävät tutkintosääntönsä. Asetustekstit ovat yleisluontoisia ja ne määrittelevät vain vaaditun kielitaidon tason kytkemällä sen ruotsin osalta virkamiehiltä vaadittuun kielitaitoon ja viittaamalla vieraiden kielten ja äidinkielen viestinnän osalta väljemmin opiskelun ja ammatin edellyttämään kielitaitotarpeeseen.

Tutkintosäännöissä täsmennetään useimmiten ensinnäkin asetuksessa lausuttuja tavoitteita ja toiseksi määritellään keinot tavoitteen saavuttamiseksi säätämällä mm. opintojen laadusta ja laajuudesta. Tutkintosäännöt vaihtelevat kuitenkin suuresti siinä, mitä asioita niissä mainitaan ja miten täsmällisesti eri asioista sanotaan, mutta joka tapauksessa ne sisältävät tiedekunnan tai vastaavan elimen enemmän tai vähemmän perusteellisesti harkitun kannanoton kieliopintojen tärkeydestä suhteessa koulutusohjelman muihin opintoihin. Käytännössä ehkä vielä tärkeemmän kannanoton tekevät opetuksen edellytyksistä vastaavat elimet päättäessään resursseista, jotka osoitetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Tässä artikkelissa käsitellään ainoastaan kielikeskusten alaan kuuluvien kieliopintojen laajuutta koskevia määräyksiä tutkintosäännöissä. Kieliopintojen laatua, tavoitteita ja toteutumista on esitelty Korpimiehen, Valtasen ja Vahervan (1983) kielikeskusopintojen arviointia koskevan tutkimuksen liitteessä, joka perustuu lukuvuoden 1981-82 tietoihin. Tuohon selvitykseen on koottu myös tutkintoasetuksiin sisältyvät tavoitelausumat. Artikkelin tiedot perustuvat Korkki-tietokannan sisältämiin tietoihin. Tietokantaan koottiin syksyllä 1988 kaikkien korkeakoulujen kaikkien koulutusalojen tutkintosäännöt niiltä aloilta, joille tutkintosääntö on annettu. Kuudessa-toista korkeakoulussa järjestettiin yhdeksäntoista koulutusalan opetusta siten, että voimassa olevia tutkintosääntöjä löytyi 70. Eri korkeakouluissa oli lisäksi kuusi alaa, joilla opetus järjestetään pelkän asetuksen ja opetussuunnitelman perusteella.

Tutkintosääntöjen sisältämät opintojen laajuutta koskevat tiedot on koottu oheiseen taulukkoon, johon on merkitty viestinnän, toisen kotimaisen kielen, I vieraan kielen ja II vieraan kielen vaadittu opintojen määrä opintoviikkoina sekä kieliopintojen kokonaismäärä. Mikäli tutkintosäännössä ei jotakin näistä mainita lainkaan on taulukossa tyhjä tila ja mikäli opintojen kokonaismäärä on erittelemättä, mutta opintotyyppi (esim. II kotimainen) on mainittu, on taulukkoon merkitty tähti (*). Kieliopintojen kokonaismäärä sisältää joskus viestintäopinnot, mutta ei aina. Tämä aiheuttaa epäselvyyttä kuitenkin vain silloin kun erittely mainitsee vain eri tyyppien minimiopinnot-viikkomäärät.

Koska taulukossa on lukuisia tutkintosääntöjä, joissa kieliopintoja ei ole eritelty tarkemmin ja koska monilla koulutusaloilla on vain yksi tai muutama tutkintosääntö, ei sinänsä mielenkiintoiseen alakohtaiseen erojen vertailuun ole mahdollisuuksia kuin yleisellä tasolla. Odotetusti humanistisen ja kaupallisen alan opiskelijoilta vaaditaan kielitaitoa enemmän kuin muilta. Opintojen kokonaismäärillä arvioituna kieliopintoja on arvostettu muita enemmän myös tiedekunnissa, joissa opetetaan psykologiaa, kasvatustieteitä tai yhteiskuntatieteitä.

Kuten alussa on mainittu, luvut eivät suoraan kuvaa sitä, mitä todella tapahtuu. Monessa paikassa on erilaisia tutkintosääntöjä täsmentäviä päätöksiä, esimerkiksi opetussuunnitelmissa ja pysyvääismääräyksissä, mutta esitetty luvut antavat yleensä viitteen niistä rajoista, joissa toimitaan. Ne voivat muodostaa vähimmäisvaatimuksen tai katon kielioopinnoille. Tämä voi olla merkittävä seikka kielioopinnojen määräästä ja asemasta keskustellessa, mikäli tutkintosääntöihin sisältyy esteitä kiinnostuneiden ja kyyrykkäiden kieliopinnoille ja toisaalta mikäli tutkintotosäännöt velvoittavat käyttämään kielikeskusten rajallisia opetusresursseja epätarkoitukseenmukaisiin kohteisiin.

Toinen tekijä, joka on otettava huomioon eri alojen tai eri yksiköiden lukuja vertailtaessa, on opintovaiikon operatiivnaalustaminen eri paikoissa. Järjestettyjä kurseja tarkastelemalla ja eri yksiköiden edustajia kuulemalla voi helposti todeta, että sama opintovaiikkomäärä eri yksiköissä ei tarkoita alkuperäisen määritelmänsä mukaista samanlaista opiskelijan työmäärää. Ilmeisesti se ei tarkoita myöskään samanlaista kielitaitoa.

Monissa opetusyksiköissä on tutkintotosääntöjen asettamissa rajoissa pyritty sallimaan ja rohkaistamaan tarkoituksenmukaista joustoa tai toteutettu hyväksi koettua kielipolitiikkaa, esimerkiksi minimoimalla pakollisten opintojen määrää ja mahdollisimman laajalla halukkaalle monipuoliset ja mahdollisimman laajat opinnot. Nykyisin on herännyt myös kiinnostusta opetuksen kehittämiseen uusia työmuotoja hakemalla esimerkiksi team teaching -opetusta käyttäen. Toisaalta esimerkiksi Jyväskylän yliopistossa alkanut ja todennäköisesti muuallekin leviävä työvelvollisuuskokeilu antaa opetuksen kehittämiseen erinomaiset mahdollisuudet. Tämän kehityksen tuloksena taulukossa esitetyt opintojen laajuutta koskevat numerot saavat aivan uuden sisällön, mutta opiskelijoiden työn mitoitukseksi ja opintojen organisoimiseksi ne tullevat jossain muodossa jonkin tasoisissa määräyksissä säilymään.

Kielioopinnojen määrä tutkintosääntöjen mukaan aloittain

	viestintä	II kotim.	I vieras kieli	II vieras kieli	huomautukset
Eläinlääk 1.8.1985		2	2		
HY farm					ei tutkintosäant.
Ku farm 6.4.1982	*	*	*		min 3 ov
HY hamm		2	2.5		
Ku hamm 18.12.1980		*	*		k-op min 3 ov
Ou hamm	kypsyysnäyte	2	1.5		
Tu hamm	kypsyysnäyte	*	*		ei tutkintosäant.
HY hum 20.7.1982	4	2	I + II vieras yht 6 ov		k-op yht 8 ov
Joe hum 18.4.1984	2	2	2 + 2	2	max 10 ov
Jy hum 7.5.1980	*	*	*		max 10 ov
Ou hum & yht 4.5.1988	määritellään opetussuunnitelmissa				max 10 ov
Ta hum 1.8.1986	2	2	2 + 2	*	max 10 ov
Tu hum 13.12.1979	3	2	2 + 2	1	10 ov
ÅA hum 2.6.1980	määritellään opetussuunnitelmassa				max 10 ov
HY kasv 1.8.1982	4	2	2		
Joe kasv 18.4.1984	4	2	2		max 8 ov
Jy kasv 28.5.1979	3	2	2		
La kasv 1.8.1983	*	*	*		6 - 10 ov
Ou kasv 1.8.1979	*	*	*		max 10 ov
Ta kasv 1.8.1988	määritellään opetussuunnitelmissa				8 - 10 ov
Tu kasv 15.1.1979	4	2	3		9 ov
ÅA ped 9.7.1979	4	2	2		8 - 10 ov
Jy kaup 1.8.1984	*	*	*	*	v + k-op min 15
Ta kaup 21.2.1986	min 2	min 4	min 4	min 4	20 - 35 ov
ÅA ekon 3.12.1981	2	4	4	5	min 15
Jy liik 1.8.1988	*	*	*		4 - 10 ov

HY matem 21.12.1982	min 1	2	2		
Joe luonn 18.4.1984	2	2	2		min 6 ov
Jy mat 12.3. 1986	min 1	2	min 1		
Ku luonn 6.4.1982	*	*	*		4 - 6 ov
Ou luonn 1.8.1988	*	*	*		4 - 8 ov
Ta luonn 1.8.1988		määritellään opetussuunnitelmissa			4 - 12 ov
Tu mat 13.12.1979	2	2	4		k-op min 6
ÅA kem-tekn 24.3.1988	*	*	*		min 7 ov
ÅA mat-nat 1.7.1980	min 1	min 2	min 2		
HY lääk					
Ku lääk 1.1.1981		*	*		k-op. yht 3 ov
Ou lääk	kypsyysnäyte	2	1.5		k-op min 3 ov
Ta lääk	kypsyysnäyte	*	*		
Tu lääk					ei tutkintosäant.
HY maat 20.7.1982	*	2	2	(2) eräät sv:t	
Joe maat 18.4.1984	2	2	2		
Sibelius 8.2.1982	2	2	2		erivap. mahd
HY oik					ei tutkintosäant.
La oik					ei tutkintosäant.
Tu oik					ei tutkintosäant.
HY psyk 20.7.1982	4	2	I + II vieras yht 6 ov		k-op yht 8 ov
Joe psyk 18.4.1984	2	2	2 + 2	2	10 ov
Jy psyk 1.8.1984	*	*	*	*	v + k-op 9-12 ov
Ta psyk 1.8.1980	min 2	min 2	2 + 2	2	10 ov
ÅA psyk 1.7.1980		määritellään opetussuunnitelmassa			max 10 ov
Taideteoll 1.8.1985	*	2	4		
Teatt 12.11.1981	*	*	*		4 - 6 ov erivap
LTKK 13.12.1978	*	*	*		min 4 ov
Ou tekn 4.4.1979		2	4		
TKK 20.2.1979	kypsyysnäyte	*	1 tai 2		
TTKK 1.8.1986	*	*	*		min 6 ov

HY teol 20.7.1982	3	min 2	min 2		
ÅA teol 20.7.1979	*	*	*		5 - 10 ov
HY terv 10.7.1985	1.5	2	3		
Jy terv 1.9.1985	*	*	*		5 - 10 ov
Ku terv 6.4.1982	*	*	*		k-op 5 - 10 ov
Ou terv 11.6.1986	*	*	*		min 7 ov
Ta terv 1.8. 1988		määritellään opetussuunnitelmissa			min 6 ov
Tu terv 18.6.1987	*	*	*	(kutakin 2-3 ov)	6 - 9 ov
ÅA häls 26.4.1988		määritellään opetussuunnitelmassa			8 - 10 ov
HY valt 21.12.1982	2	3	3		v + k-op 8 ov
Joe yht 18.4.1984	2	2	2 (+2)	2	min 8 ov
Jy yht 1.8.1984	*	*	*	*	v + k-op 9-12 ov
Ku yht 13.12. 1984	*	*	*		5 - 10 ov
La yht 5.5. 1988	*	*	*		yht. 10 - 20 ov
Ou hum & yht 4.5.1988		määritellään opetussuunnitelmissa			max 10 ov
Ou tekn/yht 1.9.1988	*	*	*		max 10 ov
Ta tal/yht 1.8.1986	2	2	2 (+2)	2	min 10 ov
Ta yht 1.8.1986	2	2	2 + 2	2	10 ov
Tu yht 24.1.1980	2	2	4		
ÅA samh 1.7.1980	*	*	*		

Dr. Hanna Y. Tushyeh
An-Najah National University

THE DEPARTMENT OF ENGLISH AT AN-NAJAH NATIONAL UNIVERSITY

I. Introduction

In the West Bank and Gaza nowadays there are six major universities and several community colleges. Going from north to south these universities include: An-Najah National University, Nablus, Bir Zeit University near Ramallah, the Women's College for Arts in Jerusalem, Bethlehem University, Hebron University, and Gaza Islamic University. In this paper I intend to give a brief glimpse of my university, An-Najah National University (henceforth ANU) in Nablus, focusing on the Department of English, its staff, the organization of foreign language courses, the teaching methods, and the problems facing the Department.

II. An-Najah National University

An-Najah National University was established in 1977 in the city of Nablus, the largest Arab town in the Israeli-occupied West Bank. An-Najah Community College was transformed into An-Najah National University in 1977. ANU has about 4500 students in its five colleges: the College of Arts, the College of Sciences, the College of Education, the College of Business and Economics, and the College of Engineering. Since December 1987, ANU and the other five universities have remained closed due to the present circumstances in the Israeli-occupied territories.

III. The Department of English at ANU

The Department of English is the largest department in the College of Arts as well as the largest one at ANU as a whole. The Department of English is the most popular department in the College of Arts, attracting a large number of students wishing to major in English language and literature. The department employs a staff of 16 faculty members; seven of these hold a Ph.D. in English language and literature from American universities and nine faculty members have an M.A. in either TEFL or English and American literature from American and British universities. In addition to these 16 faculty members, the department also employs a full time teacher of French.

In order to be accepted as an English major, a prospective student should meet the following three criteria:

- a. S/he must pass a comprehensive written English language entrance examination. This entrance examination was first implemented just before the closure of ANU in December 1987.
- b. S/he must obtain an average of 70 % or more in English 111 and 112 which are College English I and College English II.
- c. S/he must obtain an average of 70 % or more in the cumulative average in the first year at the University.

IV. Organization of Foreign Language Courses

The Department of English at ANU undertakes a lot of responsibility. It offers three types of English courses:

A. The Service Courses: The department offers two courses required by the University of all first year students at ANU. These two courses are University English I and University English II. Theoretically, these two courses deal with the four language skills. However, University English I emphasizes reading comprehension. The textbook used in this course is *Developing Reading Skills* by Markstein and Hirasawa (Newbury House). University English II concentrates on American English Grammar. The textbook used in this course is *Understanding and Using English Grammar* by Azar (Prentice-Hall).

These two service courses comprise about half the teaching load in the Department of English. Most of the faculty members of the department are involved in teaching these two courses.

B. The College Compulsory Courses: In addition to the above mentioned courses, the Department of English offers two compulsory English courses for all students in the College of Arts. These two courses are College English I, which is mainly advanced comprehension, and College English II, which is Writing I.

C. The Language and Literature Courses: The department offers two types of English language and literature courses for students who are already English majors, that is, for second, third, and fourth year students in the Department. The first includes compulsory courses (see Table I), while the second comprises elective courses in language and literature (see Tables II and III below).

Course No.	Course Title	Credit hrs.
201	Conversation and Aural Comprehension	2
202	Advanced Grammar	3
203	Writing and Research	3
230	Phonetics	2
231	Introduction to Linguistics	3
260	Introduction to Literature	
261	The Novel and the Short Story	3
262	Poetry	3
303	Advanced writing	3
330	History of the English Language	3
331	Contrastive Linguistics	3
360	Drama	3
361	Survey of English Literature through the end of the 18th Century	3
362	Survey of English Literature from the 18th Century onward	3
390	Translation I	3
430	Advanced Linguistics	3
460	American Literature: Survey	3
461	Literary Criticism	2
462	Shakespeare	3
490	Research Methodology	3

Table I: Compulsory Language and Literature Courses

Course No.	Course Title	Credit hrs.
220	Oral Communication	3
223	The English Essay	3
290	French I	3
291	French II	3
340	Structure of the English Language	3
341	Transformational Grammar	3
342	Historical Linguistics	3
343	Semantics	3
440	Applied Linguistics	3
441	Sociolinguistics	3
442	Psycholinguistics	3
450	Special Topic in Linguistics	3
491	Translation II	

Table II: Elective Language Courses

Course No.	Course Title	Credit hrs.
270	Greek Mythology	3
271	Restoration and the 18th Century Drama	3
272	17th Century Novel	3
373	Neo-Classical Poetry	3
370	Metaphysical Poetry	3
372	18th Century Prose	3
374	Romantic Age	3
375	Restoration and 18th Century Drama	3
376	Victorian and Pre-Raphaelite Poetry	3
377	19th Century British and American Novel	3
471	Modern British Literature	3
472	Modern American Literature	3
473	Contemporary British Literature	3
474	Irish Literary Renaissance	3
475	World Literature	3
476	Special Topic in Literature	3
477	Language and Literature	3

Table III: Elective Literature Courses

V. Teaching Methods

The teaching methods employed by the instructors in the Department of English can generally be described as teacher-centered. With the exception of certain courses such as Conversation and Aural Comprehension and Oral Communication, the lecture is the most frequently used method employed by the teaching staff. In the four service courses, i.e., University

English I and II and College English I and II the only student participation occurs when students answer comprehension questions and do grammar exercises. There is an obvious lack of group work, communicative activities, and language teaching games.

In the second, third, and fourth years, students are expected to participate in classroom discussions about linguistics and literature topics. However, the lecture mode predominates and very few students actually contribute their own comments and observations. There is heavy emphasis on discussion on the part of the students in the fourth year seminars on selected topics in linguistics and literature. Once again, the students' input is limited to certain familiar faces always contributing to the discussions.

VI. Problems facing the Department of English

The problems faced by the department are similar to those faced by other Departments of English at the other West Bank and Gaza universities. These problems can be summarized as follows:

1. The large numbers of students who major or wish to major in English.
2. The large numbers of students in the classrooms specially in the service courses. In some instances this number exceeds sixty students in one classroom.
3. There is a number of poorly qualified staff members who are not thoroughly versed in modern English language teaching methodology and techniques.
4. The lack of appropriate and relevant English language textbooks and supplementary materials.
5. The absence of audio-visual ELT aids such as language laboratories, slide projectors, and listening materials.
6. There are no computer-assisted language teaching facilities.
7. The absence of ESP courses in the Department programme.
8. The predominance of literature courses over language and linguistics course.

9. The absence of professionalism among staff members. Most of the instructors are not affiliated to professional organizations such as TESOL and IATEFL.
10. There is no language center to relieve some of the burden of the overloaded Department of English at ANU.

VII. Conclusion

To help the Department of English perform its fundamental role in providing English language instruction to English majors, university students and the community at large, the problems outlined in the previous section should be dealt with in one way or another. In addition, the quality of English majors should be upgraded, courses in ESP and CALL should be included, the professional standards of the English Department staff should be raised, and finally, the Department of English at ANU should provide a more viable, up-to-date, and relevant programme to its majors, the university students, and the community at large.

Hanna Y. Tushyeh, associate professor of EFL and Applied Linguistics, received his Ph.D. in Applied Linguistics from the University of Texas at Austin, U.S.A. in 1983. Since 1989 he has been a faculty member in the Department of English at An-Najah National University, Nablus, The West Bank. He currently lives in Bethlehem. His mailing address is: Dr. Hanna Y Tushyeh
P.O.Box 1030
Bethlehem, West Bank
via ISRAEL

Andreas Kelletat, Hochschule Vaasa
 Holger Siegel, Univerzitet 'Kiril i Metodij'

ASPEKTE TRANSKULTURELLEN KOMMUNIKATIVEN HANDELNS

ZUR DICHOTOMIE VON FREMDEM UND EIGENEM IM TRIPOLAREN ANSATZ, MIT
 EINEM IMPLIZITEN REKURS AUF DIE ÄSTHETIK WISSENSCHAFTLICHEN
 SPRACHGEBRAUCHS

**Dem Andenken unseres auf der Landstraße
 von Doktorswyhl nach Professorikon
 verunglückten Kollegen Heribert Schultze-
 Vorhuat (Tetovo)**

Ich entfärbte mich / daß einem solchen gelehrten Mann meine
 Arbeit in die Hände kommen sollte / sonderlich weil man
 darvor hält / daß einer am besten aus seinen Schrifften
 erkennt werde; ... (Grimmelshausen, Simplicissimus. III 19)

Ich habe oft schon um eines Wortes willen, das die Milli-
 grammage meines Stilempfindens ablehnte, die Druckmaschine
 aufgehoben und das Gedruckte vernichten lassen. (Karl
 Kraus, zitiert nach Schröder 1989: 459)

GAUGER weist darauf hin, daß es "in der Wissenschaft (...)
 auch um persönliches Weiterkommen, um materielle Förderung,
 um das Eindringen in Stellen, um Rufe (geht). Das mühelose
 Beherrschen der herrschenden Sprechweise ist da oft not-
 wendige, wenn nicht gar häufig schon hinreichende Bedingung"
 (Schröder 1989: 464)

Im folgenden ersten Problemaufriß werden einige zentrale in
 der bisherigen Fachdiskussion vernachlässigte Aspekte transkul-
 turellen kommunikativen Handelns (TraKoHa) bzw. des Erlernens
 solchen Handelns (Didaktisierung; DiTraKoHa) vorgestellt, wobei
 natürlich die gesamte komplexe Problematik hier nur an- und
 nicht ausdiskutiert werden kann und sollte.

Unsere Überlegungen zur Problematik des TraKoHa entstanden
 im Zusammenhang mit der lang-, genauer: viereinhalbjährigen
 Konfrontation mit fremdkulturellen Phänomenen (z.B. DaF-Diskursen)

im zweisprachigen Nordwestfinnland (Hochschulort Vaasa/Vasa) und
 im sechssprachigen Südjugoslawien (Universitäts- und Erdbebenstadt
 Skopje). Die Kompaktiertheit heterogenster sprachlicher, sozialer,
 religiöser, ethnischer, sexueller und vor allem kultureller
 Verhaltensweisen macht unseres Erachtens die explizite Ausfor-
 mulierung eines integrativen kurstragenden transkulturellen
 Ansatzes für jede/-n mit fremdkulturellen Phänomenen konfron-
 tierte/-n DaF-Lehrer/-in dringend notwendig.

Im weiteren gehen wir dabei von folgenden Prämissen bzw.
 Schlußfolgerungen aus: TraKoHas im Bereich DaF sind primär
 dreigeteilt. Diese Tripolarität spiegelt sich in mehreren ver-
 tikalen und horizontalen Ebenen. So grenzen wir vom kommunikativen
 Akt (KA) im engeren Sinn die prä- und die postkommunikative
 Phase (PräP bzw. PoP) deutlich ab. Linguale Kommunikation selbst
 ist für uns die spontane oder auch authentische Konstruktion
 bzw. Realisierung einer im Medium oraler Kultur verankerten,
 komplexen und wiederum tripolaren Beziehungsstruktur.

Ausgehend von den nachweislich unabdingbaren Voraussetzungen
 der funktionalen Kommunikationsproblematik (vgl. vor allem Gacov
 1978, aber auch: Neuendorf, im Druck und Witte 1987) im transkul-
 turellen Sektor und der kreativen Aktionspotenz der Lerner/
 -innen verstehen wir Tripolarität als methodisch flektierten
 Sonderfall der generellen Triplizität transkultureller kommunika-
 tiver Prozesse und als die Herausforderung jeder konkreten
 Sprech-, Hör- und Kontaktsituation im Bereich DaF.

Auf der sprachabgewandten, also non-lingualiter strukturier-
 ten Ebene der TraKoHas konstituiert sich die Tripolarität in a)
 der Zielgruppe der Lerner/-innen bzw. den so traktierten Objekt/
 -inn-/en des DaF-Unterrichts, b) in dem/der Subjekt/-in als der
 transkulturellen, Sinn transmittierenden Instanz und c) in dem
 Kommunikationsort.

Anknüpfend an die breitgefächerte Rezeption von Wierlachers
 interessant gemachter Konzeption einer "interkulturellen Germanis-
 tik" (Wierlacher 1987) halten wir es für dringend geboten, dem
 in der bisherigen theoretischen Aufarbeitung und Durchdringung der
 theoretischen Probleme im Bereich DaF vernachlässigten Komplex
 Kommunikationsort erhöhte Aufmerksamkeit zu widmen und ihn

dadurch stärker in den Diskurs der Beteiligten/-inn/-en zu integrieren. Wir verweisen hier u.a. nur auf die enthusiastisch-wichtigen Beobachtungen unsere-r/-s Kolleg/-in/-en Renate Bürner-Kotzam und Jörn Jensen aus ihrem eigenen "Projektunterricht und Team-Teaching in der Volksrepublik China": "Die Student[inn; AFK + HS]en erfaßten die Situation und zeigten oft Betroffenheit[...]" (1988: 73). Unser Anliegen hinwiederum ist es, über solche letztlich subjektiven (wenn auch: konkreten!) Identifikationsproblematiken hinauszugehen und den Kommunikationsort miteinzubeziehen. Dieser Kommunikationsort, an dem sich die heterogensten Lerner/-innen/-gruppen in ihrer permanent fluktuierenden Motivationsstruktur und heterogen aktiver Kommunikationspotenz und -relevanz begegnen, verblieb bis dato unseres Erachtens in einem weitestgehendst unerforschten interkulturellen Zwischen- und Nirgendwo.

Um unseren eigenen, die Tripolarität jedweder TraKoHa im Bereich DaF akzentuierenden Forschungsansatz auch auf der terminologischen Ebene zu präzisieren und gegen Mißdeutungen zu imprägnieren, schlagen wir hier (wie auch anderswo) vor, den zu engen Begriff "interkulturell" (mit seinen am Kern vorbeigehenden Konnotationen zu "Interflug", "Intershop", "Inter-rent", "Inter-text" und "Interwall") ersatzlos zu streichen und durch "transkulturell" zu ersetzen, wodurch sich gleichzeitig eine Anknüpfung an J. Holz-Mänttäräs "Basistheorie" vom "translatorischen Handeln" [Hervorhebung von uns; AFK + HS] bewerkstelligen läßt. Denn die Hereinnahme des Fremden im Sinne des Wierlacherschen Ansatzes ins Eigene schafft - falls wir ihn denn nun also überhaupt richtig verstanden haben - noch nicht die Voraussetzungen für die Konstituierung des funktionalen Kommunikationsortes in unserem tripolaren Verständnis.

DaF im hier gemeinten, nicht nur pragmatischen, sondern auch und vor allem theoretisch flektierten Sinn darf keinesfalls verstanden werden als kulturkonfrontative bzw. -desintegrierende Praxis; vielmehr sucht sie seine Legitimationsbasis in breiter kulturintegrativer Kommunikationsflexibilität, die nach steter Überwindung des Fremden im Eigenen am Kommunikationsort unter Bewahrung der multifunktionalen Innovationspräferenz der Lerner/-innen und Lehrer/-innen im Bereich DaF strebt. Das Fremde

darf von DaF-Lehrer/-inne/-n daher nicht verstanden werden als das Fremdartige, sondern muß von ihnen ([zur Not:] um-)interpretiert werden im Sinne eines ambivalenten, auch dem Spielerischen jeglicher Kommunikation weit geöffnetem, Aktions- und Organisationsraums, in dem sich der transkulturelle Transfer von Gedanken, Wissen, Einstellungen, Wünschen, Absichten, Hoffnungen, Enttäuschungen und Gefühlen in unterschiedlichster Ausprägung und sprachlich-kultureller Differenzierungsform vollzieht (vgl. dazu Herber 1983 sowie G. König und G. Neuner 1984). Mit den hier zuletzt zitierten Autoren ist der zentrale Dreh- und Angelpunkt der multikulturell bzw. polyethnisch zusammengesetzten Lerner/-innen/-gruppe tangiert (vgl. ferner Hopf 1984). Das von Hopf vertretene Konzept zur "Individualisierung und Differenzierung in multiethnisch zusammengesetzten Klassen" (1984) berücksichtigt zwar die Notwendigkeit der Berücksichtigung auch affektiver Faktoren auf Lerner/-innen- bzw. Lehrer/-innen/-seite, geht aber unseres Erachtens zu wenig auf die didaktische Unabdingbarkeit der kreativ-funktionalen Situierung des Kommunikationsortes ein. Nicht nur wer, wann, mit wem, wie über was kommuniziert, ist für den/die DaF-Lehrer/-in relevant, sondern auch die Frage nach dem WO, dem locus dicendi der antiken Rhetoriker und Didaktiker.

Die Tripolarität unseres Ansatzes mit seiner deutlich zielkulturspezifischen Komponente zwingt somit auch und gerade zum kritischen Hinterfragen nicht nur situativer und Interaktionsnormen, sondern des ganzen Bereichs Landeskunde. Die bisher praktizierte operationale Technik, das kulturell Eigene des/der DaF-Lehrer(s)/-in in die von ihm/ihr oft nur oberflächenstrukturell adaptierte Fremdkultur zu transpo- bzw. zu transformieren, entspricht nach unserer Erfahrung mit hetero- bzw. multisprachlich strukturierten Lerner/-innen/-gruppen nicht den spezifischen Anforderungen und schon gar nicht den doch nun auch eigentlich berechtigten Bedürfnissen gerade dieser Gruppen. Mit der weiteren ungehemmten Produktion interkultureller Mogelpackungen ist niemandem gedient!

Nur dort, wo der/die Lerner/-in und der/die DaF-Lehrer/-in im integrativen Kommunikationsdiskurs einander gegenseitig kompetent machen, kreative Innovationspotenzen des ihm/ihr je

Eigenen freizusetzen und dialogische Flexibilität mutig zu transportieren, wird eine echte transkulturelle Aktionsphase (TraK) eröffnet, in der der/die je Fremde offen und ohne kulturimperialistischen Gestus über sein/ihr je Eigenes in der ihm/ihr je fremden Sprache mit dem/der je Anderen diskursiv handeln kann, ohne sich selbst und sein/ihr je Eigenes durch die ihm/ihr je fremde Sprache letztlich doch verleugnen zu müssen bzw. zu sollen müssen.

Vor allen Simplifizierungen auf der Ebene der eigenen, kulturspezifischen Horizonte ist offen und ohne rhetorische Umschweife zu warnen. Denn die dürften substantiell und nicht korrigierbar am Erfassen kultureller Differenzen vorbeigehen. Diese von manchen voreiligen DaF-Theoretikern beharrlich - weil störend! - beiseitegeschwiegenen Differenzen in der transkulturellen Initialphase (Transiph) werden von uns oft schmerzlich erlebt als Ordnungs- und Wertehierarchien, die strukturell als das allen in die TraKoHa aktiv oder passiv Involvierten Gemeinsame und gleichzeitig als das allen je Fremde beschreibbar sind.

Transkulturelles kommunikatives Handeln setzt somit die permanente und bewußt flektierte Beiseiteschiebung allen kulturspezifischen Vorwissens voraus und antizipiert bei konsequenter und furchtloser Fokussierung die Überwindung des Gesamtbereichs der bisher auseinanderdividierenden Sektoren Eigenes und Fremdes. Die dialektische Spannung zwischen Eigenem und Fremdem strebt in unserem funktional-tripolaren Ansatz zu jenem kreativen Kommunikationsort, wo das Fremde für Alle - also für Lerner/-innen wie für Lehrer/-innen - seine Fremdheit bewahrt bzw. erst im dialogisch emanzipatorischen Diskurs seine Sinnsituierung gewinnt.

Literatur

Bürner-Kotzam, Renate und Jensen, Jörn: Der deutsche Faschismus: Ideologie, Literatur, bildende Kunst und Architektur. Projektunterricht und Team-Teaching in der VR China. In: Info-DaF 1 (1988).

Gacov, Dimitrija: Die Gastarbeiter und ihre semantische Schattenseite. In: Godisen zbornik na Filozofski fakultet na univerzitet vo Skopje 4 (1978), 519-532.

Herber, H. J.: Innere Differenzierung im Unterricht. Stuttgart 1983.

Holz-Mänttari, Justa: Translatorisches Handeln. Theorie und Methode. Mänttä: Mäntän Kirjapaino Oy 1984. (Annales Academiae Scientiarum Fennicae B: 226).

Hopf, D.: Unterricht in Klassen mit ausländischen Schülern. Ein Konzept zur Individualisierung und Differenzierung in multiethnisch zusammengesetzten Klassen. Weinheim 1984.

König, G. und Neuner, G.: Textarbeit in der Mittelstufe - Binnendifferenzierung und Gruppenarbeit in einer heterogenen Lernergruppe. In: Materialien Deutsch als Fremdsprache 23, Regensburg: AkDaF, 1984, 342-394.

Neuendorff, Dagmar: Zum Aufbau von medizinischen 'Case Reports'. Überlegungen zu einer konfrontativen Fachtextlinguistik unter Einbeziehung der historischen Dimension. Erscheint demnächst.

Schröder, Hartmut: Rhetorisch-stilistische Aspekte von Fachtexten im interkulturellen Vergleich - Ein Beitrag zur Fachtextlinguistik. In: Danielle Buschinger (Hrsg.), Sammlung - Deutung - Wertung. Ergebnisse, Probleme, Tendenzen und Perspektiven philologischer Arbeit. Mélanges de littérature médiévale et de linguistique allemande offerts à Wolfgang Spiewock. O.o. [1989], S. 459-467 (Sonderdruck).

Wierlacher, Alois: Perspektiven und Verfahren interkultureller Germanistik. Akten des I. Kongresses der Gesellschaft für Interkulturelle Germanistik. München: iudicium 1987.

Witte, Heidrun: Die Kulturkompetenz des Translators - Theoretisch-abstrakter Begriff oder realisierbares Konzept? In: TEXTCONTEXT 2 (1987), 109-136.

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Aira Haapakoski - Seija Koski - Mirja Välkesalmi:

HUOMENTA SUOMI

Ammattikasvatushallitus. Valtion painatuskeskus. 1989. 104 s.

"Huomenta Suomi on tarkoitettu oppikirjaksi suomen kielen opintoja aloittaville ulkomaalaisille, erityisesti hitaasti eteneville. Oppikirja sisältää suomen kielen rakenteiden alkeita ja keskeistä sanastoa. Tekstiä tukee runsas kuvitus."

Näin luvataan kirjan takakannessa. Esipuheessa mainitaan lisäksi, että kirja sopii johdannoksi kaikenlaisille suomen kielen alkeiskursseille, kunhan oppilaat vain jotenkin osaavat lukea ja kirjoittaa.

Oppilaiden luku- ja kirjoitustaidon heikkous ei ole täysin tuntematon asia korkeakoulujen ulkomaalaisopettajillekaan. Toisaalta se johtuu siitä, että monilla paikkakunnilla yliopiston kielikeskuksen suomen kielen alkeiskurssi on ainoa ulkomaalaisille tarkoitettu kielikurssi, ja niinpä kurssille otetaan kaikki paikkakunnan ulkomaalaiset, pohjakoulutuksesta riippumatta. Toisaalta taas latinalaiset kirjaimet voivat olla aika outoja jopa korkeakoulututkinnonkin suorittaneelle arabille tai kiinalaiselle.

Tähänastiset suomen kielen oppikirjat ulkomaalaisille on kohdistettu lähinnä korkeakoulutasoisille opiskelijoille, joilla on kokemusta kielten opiskelusta ja joiden oletetaan hallitsevan melko mutkikas ja abstrakti kieliopillinen käsitteistö. Poikkeuksia ovat pari lapsille tarkoitettua oppimateriaalia sekä pakolaisopetukseen aikaisemmin julkaistu sarja Askelia suomeen 1-4, joka on tullut suosituksi yliopistotasonkin oheismateriaalina. Tämä tietysti osoittaa arkielämään liittyvän aineiston puutetta kielen rakenteen esittelyyn tähtäävissä oppikirjoissa.

Kuviin ja varsinkin alussa hyvin pieneen tekstimäärään perustuva Huomenta Suomi tulee siis avuksi monen opettajan kokemaan eriyttämisen tarpeeseen. Kielen opiskeluun tottuneille sitä tuskin kannattaa tarjota - vaikka kuvia voi tietysti käyttää missä tahansa alkuvaiheen luokkakeskustelussa - mutta sillä aikaa kun kirjoittamaan tottuneet tekevät täydennystehtäviä ja harjoittavat opittuja rakenteita muuten kirjallisessa muodossa, vähempään kynän pyöritykseen tottuneet pääsevät keskustelemaan selkeiden kuvien ja lyhyiden lauseiden avulla.

Kuvat ovatkin mielestäni parasta tässä kirjassa. Niiden taiteellista tasoa en osaa arvioida, mutta kielenopetuksen kannalta on tärkeintä, että väärinkäsitysten mahdollisuudet minimoidaan. Monen oppikirjan perusteella voisi esimerkiksi luulla, että suomeksi sanotaan Hyvää yötä milloin tahansa, kun erotaan illalla. Tästä kirjasta käy kuvan avulla selville, että ilmaus liittyy nukkumaanmenotilanteeseen (s. 13). Samoin sairas näyttää todella sairaalta (s. 21), eikä esimerkiksi nukkuvalta.

Joitakin käsitteitä on tietysti vaikea tai mahdoton kuvata niin, että ne ymmärrettäisiin samoin kulttuuritaustasta riippumatta. Rikas (s. 22) voisi kuvan perusteella olla myös tuhlavaa, ja lääkärin ja sairaanhoitajan (s. 54) erottamiseen tarvitaan pukeutumiseen ja välineistöön liittyvien stereotyyppien tuntemista. Sen sijaan on miellyttävää, että ammatteja ja tehtäviä ei ole aivan tyypillisesti jaettu sukupuolten kesken, vaan lääkäri on nainen ja pankkivirkailija mies.

Tekijöiden käytännön kokemukset ovat varmasti vaikuttaneet sanaston valintaan, sillä suomalaisen mielestä liukas (s. 23) tuskin on ensimmäisten tarvittavien adjektiivien joukossa, puhumattakaan mustasukkaisuudesta (s. 23). Talvikävelyn harjoitukset ovat kuitenkin olleet monen ulkomaalaisen toivelistalla, ja mustasukkaisuus nousee varmasti esiin, kun opiskelijan kulttuurissa on tapana pitää naiset näkymättömissä.

Ensimmäinen aihepiiri tervehdysten jälkeen on ruoka. Mikä tämä on -kysymys tulee luontevasti esille ostoskärryissä istuvan parivuotiaan kautta - aikuisen suussa jatkuva kysely ja osoittelu tahtookin tuntua luonnottomalta. Muutenkin aihepiirit on rajoitettu tärkeimpiin: esille tulevat kellonajat, ruumiinosat, ammatit ja muut tavallisimmat.

Kielen rakennetta on korostettu typografisin keinoin lihavoimalla pääteaineksia. Sanavartalon muutokset on osoitettu kommentoimatta, vain asettamalla kaksi muotoa rinnakkain. Kun tavoitteena on lähinnä selviytymiskielitaito, tämä varmasti riittää. Jatkossa muihin kirjoihin siirtyvä tarvitsee kuitenkin varmasti tukiovetusta käsitteistön omaksumiseen. On kuitenkin otettava huomioon, että kaikki ulkomaalaiset eivät koskaan tarvitse (eivätkä kenties kykene omaksumaankaan) sellaista kielitaitoa, joka riittäisi muuhun kirjoittamiseen kuin lomakkeiden täyttöön. Eiväthän siihen pysty kaikki suomalaisetkaan.

Kaiken kaikkiaan Huomenta Suomi täyttää taas yhden aukon suomea vieraana kielenä opettavien oppimateriaalivalikoimassa. Kunhan vielä saamme suggestopedis-kommunikatiiviseen opetukseen sopivan materiaalin ja toisaalta pelkään lukutaitoon nopeasti ohjaavan oppikirjan (joita on jo vähän lupailtakin), voimme siirtyä yhteisvoimin rakentamaan siltaa yli sen kuilun, joka on vielä oppikirjojen osaamisen ja sanomalehden tai muun suomalaisille tarkoitettun tekstin kohtuullisen nopeaan lukemiseen riittävän kielitaidon välillä.

Maisa Martin

Eevi Nivanka & Soili Sutinen:

CHÈRE MARIANNE

Finnlectura, 1989, 253 s. 95 mk tai 119 mk; äänitteet 180 mk.

KÄYTTÄJÄN KOKEMUKSIA

Ranskan vallankumouksen juhluvuodeksi ilmestyi kauan ja hartaasti odotettu ranskan kielen alkeisoppikirja aikuisopiskelijoiden käyttöön. Kirjan ilmestyminen viivästyi, kuten niin usein tapahtuu, siinä määrin että ilmestymisvuosi muuttui. Kirja saa oikeastaan lisää mainosarvoa siitä, että yhteensattumien vuoksi nimenä on Marianne, Ranskan tasavallan symboli, ja ilmestymisvuotena 1. tasavallan juhluvuosi. Félicitations aux auteurs!

Kirjan ulkoasu on rauhallisen tyylikäs värinään kuninkaan sininen, bleu royal. Kansikuvana oleva postimerkkien Marianne, lieneekö häneen kukaan kirjeen päällä kiinnittänyt ansaittua huomiota, hurmaa sulokkuudellaan. Kirjaa ei heti arvaisi kielen oppikirjaksi, vaikka "chère" paljastaa oitis kyseen olevan ranskan kielestä.

Kirja alkaa hausalla, lyhyen ytimekkäällä ranskan kielen historian katsauksella. Sen jälkeen seuraa tyhjentävä äänteiden ja oikeinkirjoituksen esittely näytteineen. Diskriminatorisia kuunteluharjoituksia on nauhalla vain kaksi, niin että opettajan on ehdottomasti tässä vaiheessa laadittava lisää äänneharjoituksia. Opiskelijat on syytä harjoittaa kurssin alusta pitäen ranskan ääntämyksen erikoisuuksiin. Heidät täytyy totuttaa ajatukseen että ranskassa sanapaino on vakiopaikassa ja tästä johtuen vokaalien ääntämys säännönmukaista (toisin kuin englannissa, johon he pyrkivät ranskaa aina vertaamaan sanastollisen sukulaisuuden vuoksi). Foneettinen holhous on välttämätöntä siksi, että ääntämisohjeet sanastossa esiintyvät vain kolmessa ensimmäisessä kappaleessa.

Viimeaikaiset virtaukset koulukäyttöön tarkoitettujen kielten oppikirjojen muodossa ja sisällössä - sirpaloitua pikkutietoa, helpotettua puhekieltä, ei kielioppia kokoavasti, arkitodellisuudesta irrallaan olevia stereotyyppisiä henkilöitä - ovat tehneet miltei mahdottomaksi niiden käytön aikuisopetuksessa. Kokonaisnäkemysensä, selkeiden, kokoavien kielioppitaulukoidensa, syvällisen Ranskan kulttuurin tuntemuksen puolesta **Chère Marianne** on erinomainen tähän tarkoitukseen. Huolellinen opiskelija oppii **Chère Marianne** lukiessaan sivutuotteena käyttämään Pariisin metroa, suunnistamaan jalkaisin Pariisissa ja tutustumaan Ranskan historiaan ja Pariisin nähtävyyksiin mm. Viletten tiedekeskukseen. Ranskassa liikutaan laajemmaltikin: TGV:llä Dijoniin ja Loiren linnoissa. Etulehden ranskankielisen maailman kartta antaa opettajalle mahdollisuuden laajentaa kiinnostuspiiriä.

Alkukappaleiden dialogit on laadittu siten, että suomalainen korkeakouluopiskelija tai kuka tahansa itseopiskelija, joka on aiemmin opiskellut vähintään yhtä vierasta kieltä, ymmärtää dialogit turvautumatta sanastoon. Sen sanaston, joka ei kuulu tuttuun yleiseurooppalaiseen kieliaineeseen, arvaa tilanteen luoman viitekehänsä ansiosta. Dialogeissa käytetty sanasto on tarkkaan suunniteltu vastaamaan aikuisopiskelijan tarpeita. Sanasto karttuu varsin nopeaa tahtia taitavasti tukeutuen yhteiseen eurooppalaiseen kieliaineeseen ja aiemmin opittuun: kappaleessa 7 kerrataan ja laajennetaan kansallisuusnimikkeitä ja maiden nimiä, kappaleen 3 ruoka- ja ravintolasanastoa kerrataan ja kartutetaan kappaleissa 7 ja 10.

Teos jakautuu kuuteentoista kappaleeseen. Kolmen viikottaisen oppitunnin puitteissa (kuten allekirjoittaneella) teosta ei hyvääkään vauhtia pitäen ehdi aivan loppuun, jos paneutuu suullisen kielitaidon opettamiseen ja harjoittamiseen kirjan edellyttämällä tavalla. Tällöinkin on pakko tinkiä osasta harjoituksia ja valikoiden hylätä joitakin. Viiden kappaleen jälkeen esiintyy runsaasti kertaavia harjoituksia. Opettaja voi käyttää näitä erinomaisen hyvin välikokeina tai kokeen osina. Ne suovat mahdollisuuden opiskelijallekin saada palautetta itsenäisessä työskentelyssä.

Kirjan lopussa välittömästi ennen verbi- ja sanaluetteloa esitetään kielioppi kerrattuna lyhyesti pääkohdittain. Tämä osuus on valitettavan suppea: esim. partitiivi olisi vaatinut ehdottomasti kokoavaa esitystä, koska tällaisenaan kirjan käyttäjän täytyy kokonaisuuden hahmottaakseen osata katsoa kahden kappaleen, 3 ja 9, kohdalta. Asiaa olisi tietysti auttanut aakkosellinen kieliopillinen hakemisto. Samoin olisi kaivannut lopun kielioppiesittelyissä viittauksia kappaleisiin, joissa mainitut asiat opetetaan esimerkkivalikoiman laajentamiseksi.

Sanastossa kaipaa viittauksia kappaleisiin, joissa sanat ensi kertaa esiintyvät. Ansiokasta on ruotsinnosten esiintyminen systemaattisesti suomenkielisten vastineitten rinnalla. Ruotsinoksissa esiintyy joitakin virheitä, mutta suomenkielinen osuus vaikuttaa virheettömältä. Ranskankielen painovirheitäkin saa etsiä turhaan lukuunottamatta sivun 213 ylimääräistä "la"-artikkelia. Kirjan lopussa on myös ytimekäs kahden sivun mittainen ranskalaisen kirjeen esittely, esimerkkilista propositioiden käytöstä sekä tavallisimmat kirjainlyhenteet. Ansiokas on myös murtolukujen ja tavallisimpien laskutoimitusten esittely s. 220-1.

Jokainen kappale jakautuu useimmiten dialogimuodossa olevan tekstin lisäksi puheakti-teorian mukaisen jaottelun perusteella seuraaviin kielen funktioihin: tervehtiminen (kpl 1), puhelinkäyttäytyminen ja kutsun esittäminen (2), ravintolakäyttäytyminen, hyväksyminen ja kieltäytyminen (3), itsestään kertominen, kiitos ja vastaaminen kiitokseen (4), kalenteri, sää, ohjelmasta puhuminen sekä toivotukset (5), kuvaileminen ja mielipiteen ilmaiseminen (6), kahvilakäyttäytyminen, maannimet, ammatit ja esittäytyminen (7), tien kysyminen, neuvominen, toistamaan pyytäminen (8), vierailuetiketti, ostokset, mieltymyksistä puhuminen (9), pöytäkeskustelu ja ranskalaisen aterian esittely (10), päivän kulusta kertominen ja vastaaminen Suomea koskeviin kysymyksiin, ns. small talk (11), tiedustelut ja asioiminen asemalla (12), asunnon vuokraaminen eli pikku-ilmoitusten lukeminen ja puhelimitse tapahtuvat tiedustelut (13), Pariisin nähtävyydet ja ostospaikat (14), autoilusanastoa ja Ranskan historiaa (15). Jokaisen kappaleen jäljessä on esitetty edeltävän jaon mukainen puheenparsilista, johon on kerätty

useimmat ja ennen kaikkea vaihtoehtoiset samaa merkitsevät ilmaukset. Näin opiskelijalla on mahdollisuus alunpitäen valita omaan tyyliinsä ja kieleensä parhaiten sopivat sanonnat. Jokaisessa kappaleessa on tämän jälkeen kielioppi-osuus, jossa useimmiten asiat on esitetty erinomaisen havainnollistavina kokoavina taulukoina. Ajoittain häiritsee se, että ladonta ei ole aina ottanut huomioon taulukon parasta mahdollista esitystapaa ja taulukko katkeaa sivun vaihtumisen takia. Ihanteellistahan olisi että yhdellä silmäyksellä voisi hahmottaa kieliopillisen kokonaisuuden yhden aukeaman puitteissa.

Tämän jälkeen seuraavat harjoitukset. Yleensä on noudatettu seuraavanlaista progressiota: ensin morfologiset tehtävät, sitten sisältökysymykset, tämän jälkeen kommunikatiiviset harjoitukset, joista osa on suullisia, sitten kuuntelutehtävät, käännöstehtävät, mahdolliset kuullun ymmärtämistehtävät ja viimeisenä sanelukirjoitukset. Luetun ymmärtämistehtäviä on säännönmukaisesti kirjan kolmannessa ja viimeisessä osassa eli kappaleesta 11 eteenpäin. Hyvin harvoja tehtäviä (morfologisia) lukuunottamatta tekijät ovat välttäneet mekaanisen kielioppitehtävän vaaran. Melkein kaikki tehtävät vaativat omakohtaista oivallusta. Mielenkiinnon vireillä pitämiseksi ennen sanaston tai rakenteellisen uutuuden varsinaista esittelyä se vilahtaa jonkin edeltävän kappaleen harjoituksessa. Tahallistako vai tahatonta, käytännössä ainakin erittäin toimiva menetelmä: "Dábord" tai "tous les jours" sitten kappaleessa "uutena" esiintyessään suovat lukijalle palkitsevan "déjà vu" -elämyksen.

Opiskelijat ovat kokeneet sanaston hyvin tarpeitaan vastaavaksi. Esimerkiksi kappaleeseen 11 Suomen itsenäisyyspäivän juhlissa tapahtuvan dialogin pohjalta laadittu keskustelun aiherunko inspiroi heitä keskustelemaan yli neljänneksen. Katkeamattoman vaivattoman keskustelun sorinan täyttäessä luokan kyselin heiltä, miten ihmeessä he saivat "noin paljon juttua aikaan", he vastasivat jo aikoja sitten laajentaneensa keskustelurungon aihepiiriä. Tehtävien ryhmittelyssä olisi kuitenkin kaivannut enemmän systemaattisuutta. Erityyppiset harjoitukset olisi ollut syytä merkitä esim. eri painotekniikalla, jotta kielen eri osa-alueiden harjoittaminen voisi tapahtua keskitetymin ja keskittyneemmin.

Kirjan suuri etu on se, että samojen kansien sisään on saatu sekä tekstit että harjoitukset. Mikään ei ole piinallisempaa kuin jatkuva kahden kirjan selailu ja oikean sivun haeskelu. Kuvamateriaali ei ole paras mahdollinen. Ajoittain hyvinkin mielenkiintoiset Pariisin näkymät menettävät tehonsa ja kiinnostavuutensa huonon teknisen tasonsa ja värien puuttumisen takia. Visuaalisen puolen pelkistäminen vaikuttaa tietysti ratkaisevasti kirjan hinnan alhaisuuteen.

Muu autenttinen oheismateriaali on kiitettävän runsasta ja kiinnostavaa. On ranskalaisia ja suomalaisia ruokalistoja (s. 46, 75), on vuoden 89 kalenteri pyhäpäivineen (s. 65), on Quartier Latinin kartta (s. 119) ja metrokartta (s. 165), on aseman opastinkylttejä ja niiden asianmukaiset tekstit (s. 164), elokuva- ja teatteriohjelmaa (s. 141, 183), pikku-ilmoituksia (s. 174) ja sääkarttoja (s. 195), puhelinluettelon sivu numeroineen ja osoitteineen (s. 77) sekä aidot maihinousukortit (s. 63). Listan loppupuolella olevia apuvälineitä opettajan kannattaa suurentaa, jotta saisi opiskelijat täyttämään kaavakkeita. Tämä oheismateriaali antaa rajattomilta tuntuvat mahdollisuudet suulliseen aktivointiin, josta esimerkkejä tuonnempana.

Chère Marianne luotsaa lukijaansa turvallisesti yli normaalin koulukurssin alkeiskirjan, ei ainoastaan yllämainittujen sisällöllisen ja kommunikatiivisen laatunsa vuoksi, vaan myös esilletulevien kielioppiasioiden esittelyssä. Kokoavasti käsitellyn partitiivin lisäksi pronomini-oppi esitetään kokonaisuudessaan kappaleessa 12. Oivallisina hahmotuksen kannalta näen tyhjät laatikot (s. 161) eri lauseenjäsenten ympärillä, joiden tarkoituksena on havainnollistaa ranskan pronomien riippuvaisuutta predikaatista. Mennyt aikamuoto esitetään kappaleessa 11 ja ranskan kielen erikoisuus, kaksi menneen ajan muotoa (imperfekti ja perfekti) vastaamassa suomen imperfektiä, jo parin kappaleen päässä (s. 181). Adjektiivien ja adverbien vertailumuodot esitetään kappaleessa 13. Futuuriakaan ei unohdeta, vaikka näin tapahtuu usein suomalaisissa oppikirjoissa koska futuuri puuttuu kielestämme. Ranskassa futuuri on varsin elävä aikamuoto ja sitä on mahdoton korvata millään muulla muodolla varman lupauksen ilmaisuissa. Epäsuora esitys, joka on yleensä kielten alkeiskirjoissa ja useimmiten jatkokursseissakin unohdettu, käsitellään

kappaleessa 12. Kun ajatellaan aitoja vieraan kielen käyttötilanteita, epäsuora esitys on eräs välttämättömmistä spontaanin kielen rakenteista. Kun ulkomaalaisista opiskelijoista koostuva opiskelijaryhmä liikkuu Pariisissa, joukossa on aina joku rohkeampi ja asioista paremmin perillä oleva henkilö ja häntä pommitetaan kysymyksillä "Hei mitä se sanoi, mitä hän tarkoitti, sano miksi me ei voida istua sinne tai mihinkäs aikaan meidän pitikään tavata". Puhumattakaan ranskankielelle ominaisten kohteliaisuusmuotojen aiheuttamista epäsuorista rakenteista: "Je voudrais vous demander si", "Pourriez-vous me dire quand/ si/ comment".

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKEJÄ SUULLISESTA AKTIVOINNISTA

Oppikirjaan ei ole vielä ilmestynyt opettajan opasta eikä näin ollen myöskään valmiita kalvopohjien malleja. Tämä puute ei kuitenkaan vaikeuta kirjan käyttöä: kappaleiden dialogit ovat niin luonteivia ja aitoja arkielämän tilanteita, että melkein mistä tahansa kahden repliikin sarjasta (stimulus - vastaus) voi rakentaa kalvon avulla toimivan suullisen harjoituksen. Suullisessa harjoitteluvaiheessa on syytä antaa kaikki mahdolliset harjoiteltavaa rakennetta vastaavat rinnakkaismuodot. Yleensäkin kalvojen käyttö on mielestäni parempi keskustelun virike kuin paperilla oleva teksti, koska opiskelijat kalvoa katsoessaan joutuvat kohottamaan katseensa normaaliin keskusteluasentoon, sen sijaan että mumisisivat puseroonsa keskustelukumppanille tarkoitetut vuorosanat. Seuraavassa on muutamia esimerkkejä kirjan dialogien avulla tehdyistä kalvopohjista.

Kappaleen 1 vanhan läksyn kokoavana suullisena aktivointina voitaisiin käyttää seuraavaa dialogimallia. Aiemmin on harjoiteltu parikeskusteluna tai ketjukyselynä (jonka etuna on se, että se pakottaa kysyjän osoittamaan sanansa toisella puolella istuvalle toverilleen ja käyttämään mieluiten puhuttelumuotoa) alleviivatut rakenteet sujuviksi.

A: Je suis _____ (vieraskielinen nimi)
 B: Ah, vous venez d' _____ (Espagne)*
 de _____ (Suède)

A: Ah non, je viens/ je suis d'..... (toinen maan nimi)
 de
 B: Quelles langues parlez-vous en (edellä ollut maan nimi)
 A: On parle, et (kielten nimiä)

* Maavalikoimaa on laajennettu feminiinisukuisilla nimillä, jotka ovat ymmärrettävissä ilman selityksiä. Ääntäminen on syytä tarkistaa opettajakeskeisellä kyselyllä etukäteen. Ohjeet tulee antaa suomeksi ja tähdentää, että ristiriidan tulee vallita joko vieraskielisen nimen ja B:n oletaman kansallisuuden välillä tai vaihtoehtoisesti B:n oletuksen ja A:n "todellisen" kansallisuuden välillä. Korkeakouluopiskelijoilla on ranskan ohella aina joku vahvempi kieli tai heillä on erityismieltyminen johonkin Euroopan maahan niin että sivupersonaan toteuttaminen tässä harjoituksessa vapauttaa. On-muodon käyttö viimeisessä repliikissä hahmottaa alunpitäen oikeaksi tämän passiivisen käytön "meidät" käsittäväksi kuten suomenkin passiivi "puhutaan".

Kappaleen 2 dialogi sopii sellaisenaan harjoiteltavaksi ja opettaja voisi käyttää seuraavia suomenkielisiä termejä keskustelun virikkeenä:

A: puhelun aloitus & tervehdys
 B: vastaus tervehdykseen*
 A: ilmoittaa kenen kanssa haluaisi puhua
 B: vastaa olevansa kyseinen henkilö/kutsuu kysytyn puhelimeen
 A: esittää kutsun & sopii tapaamisesta
 B: hyväksyminen/hylkääminen

Kirjan taitto antaa sopivasti puheaktien eri toteutusvaihtoehdot mallidialogin rinnalle. Tässä harjoituksessa on tilaisuus tähdentää sitä kulttuuripiirrettä*, että ehkä pohjoismaita lukuunottamatta ei Euroopassa ole yleisesti tapana sanoa vastaajan nimeä ennen kuin soittaja on esittäytynyt. Sinuttelu/teitittely-käytännön erot suomeen verrattuna on myös syytä selvittää ja ottaa huomioon että opiskelijastatus on välivaihe ja oppilaat ovat huomispäivän työntekijöitä, jotka asioivat työnsä puitteissa.

Kirjassa esiintyy useita ruokalistoja, joita sanojen sukujen ja merkityksen raivauksen jälkeen voi kätevästi käyttää aidon tilanteen luomiseen. Suullisen aktivoinnin tulee mieluummin tapahtua niin, että ei käytetä tarjoilijan roolia, vaan kirjan

mallin mukaisesti suomalainen kutsun esittäjä esittelee oman maansa erikoisuuksia (s. 46-47) vieraalleen ja vastaavasti ranskalainen (s. 75, 95 ja 128) suomalaiselle. Etukäteen on syytä harjoitella adjektiivien ja adverbien käyttöä mieltymyksiä ilmaisemassa. Ensimmäisessä harjoituksessa, joka on kappaleessa 3, ei ole ehkä vielä syytä ottaa kielteistä partitiivia myöntymisen vaihtoehdoksi näin alkuvaiheessa. Sama harjoitus voidaan käyttökelpoisesti hyödyntää uudelleen kappaleessa 9. Seuraavassa kappaleessa (10) voidaan mukavasti laajentaa aihepiiriä siten, että opiskelijat pareittain neuvottelevat ranskalaisen tai suomalaisen juhla-aterian laatimisesta seuraavan kaavion mukaan:

	choisissons		hors-d'oeuvre/entrée
QU'EST-CE QUE NOUS	prenons	comme	plat principal
	avons		vin

EST-CE QUE NOUS PRENONS du fromage/un dessert/une glace comme dessert

Näihin on syytä liittää empimismuodot: Disons...
 ... par exemple
 ... qu'en dites-vous

Opiskelijoiden kunnianhimosta riippuen opettaja voi tehdä harjoitusesimerkeistä monimutkaisempia laajentamalla vaihtoehtovalikoimia, tähdentämällä kieltäytymisen mahdollisuuksia ja opettamalla hillittyä kohteliasta väittelyä. Toisaalta kaikkia näitä harjoitusmalleja voi yksinkertaistaa ilman että ne menettävät motivoivuuttaan. Harjoittelun lähtökohtana ovat opiskelijoiden tarpeet ja mielenkiinto suulliseen kommunikaatioon. TYÖNILOA ANTOISAN MATERIAALIN PARISSA!

Armi Sakari-Veltheim

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

VIHDOINKIN KOULUTUSTA SUOMEA VIERAANA KIELENÄ OPETTAVILLE

Tässä Kielikeskusuutisten numerossa on ilmoitus ensi syksynä alkavasta vuoden mittaisesta PILC-kurssista. Tätä Suomessa ainutlaatuista kurssia on muutaman vuoden ajan järjestetty yliopistojen kielikeskuksissa vieraita kieliä opettaville. Nyt on tarkoitus laajentaa toimintaa niin, että kurssille voisivat osallistua myös muualla kuin kielikeskuksissa aikuisille kieliä opettavat.

Nyt alkavan kurssin osaksi on suunniteltu suomea vieraana kielenä opettavien jatkokoulutus. Luento-osat ovat yhteisiä kaikille opettajaryhmille, mutta lisäksi on eri ryhmille omaa ohjelmaa. Myös luennoijat valitaan niin, että osanottajien kiinnostuksen kohteet ja työtehtävät otetaan huomioon. Kurssiin liittyvä kirjallisuusluettelo ja tehtävät laaditaan myös "räätälintyönä" kullekin osanottajalle tai osallistujaryhmälle.

Oheisessa alustavassa ohjelmassa on kurssin kieleksi mainittu ruotsi. Tähän on syynä se, että yhteistyökumppanina on Tukholman yliopisto, jossa asiantuntemusta mm. siirtolaisten kielen opetuksen alalta on paljon enemmän kuin Suomessa. Kieltä ei kuitenkaan kannata pelästyä, sillä suomen ja muiden kielten käyttö on toki sallittua ryhmätöissä, keskusteluissa ja tehtävien suorituksessa. Passiivinen, luennon ymmärtämiseen riittävä ruotsin kielen taito siis riittää.

Kurssista voi saada opintoviikkoja kieliaineiden jatko-opintoihin. Se luetaan eduksi myös ulkomaanlehtoraatteja täytettäessä ja toivottavasti myös muissa ulkomaalaisopetuksen tehtävissä.

Työnantajat ovat yleensä tukeneet kurssille osallistumista. Kannattaa siis yrittää anoa varoja sekä työnantajalta että muualtakin.

Tarkemmat tiedot ovat oheisessa tiedotteessa. Lisätietoja voi kysyä siinä mainituilta henkilöiltä tai minulta (Maisa Martin, puh. 941-292 889).

P I L C I V

1989-1990

**TÄYDENNYSKOULUTUSKURSSI YLIOPISTOJEN
KIELENOPETTAJILLE**

Korkeakoulujen kielikeskus järjestää kielenopettajille neljännen PILC-kurssin (= Programme of In-Service Training for Language Centre Teachers).

Kohderyhmät	*kielikeskusopettajat *suomea toisena kielenä opettavat *pohjoismaiset ulkomaanlehtorit *kielten laitoksilla opettavat *muut kiinnostuneet
Tavoitteet	Koulutuksen tavoitteena on syventää osallistujien näkemystä omasta opetuksestaan. Tavoite saavutetaan tarkastelemalla opetuskokemuksia tuoreimman kielen oppimista ja -opetusta käsittelevän tutkimustiedon pohjalta.
Kurssin rakenne	*perehdyttämistilaisuus *3 viiden päivän mittaista seminaaria *itseopiskelua seminaarien välillä (kirjallisuutta, tehtäviä)
Kurssi-vaatimukset	Kurssitodistus edellyttää osallistumista kaikkiin seminaareihin ja perehdyttämistilaisuuteen sekä annettujen tehtävien suorittamista kurssikirjallisuuteen ja luentoihin perustuen.
Kurssin asema	PILC-kurssi voidaan hyväksyä osaksi kieliaineiden jatko-opintoja sekä Suomessa että Ruotsissa.
Kurssin suunnittelu	Kurssin suunnittelusta vastaa PILC-johtoryhmä yhteistyössä Tukholman yliopiston kaksikielisyiden tutkimuskeskuksen kanssa.
Kurssin sisältö	Kurssilla käsitellään seuraavia aihepiirejä: *kielen oppiminen psykolingvistisesta ja sosiolingvistisestä näkökulmasta *opetusmenetelmät ja -materiaalit, arviointi

Seminaari-aikataulu	*perehdyttämistilaisuus perjantaina 1.9.1989 *1. seminaari 8. - 12.1.1990 *2. seminaari 21. - 25.5.1990 *3. seminaari 20. - 24.8.1990
Kurssin kieli	Yhteisenä kielenä seminaareissa on ruotsi. Muita kieliä käytetään tarpeen mukaan.
Luennoitsijat	Jokaisessa seminaarissa on luennoitsijana yksi suomalainen ja yksi ruotsalainen kielitieteen asiantuntija.
Kulut	Kurssista ei peritä maksua mutta osallistujat maksavat majoituksen, johon kuuluu täysihoito (noin 1300 mk/seminaari) sekä matkat. Useat aiempien kurssien osanottajista ovat saaneet taloudellista tukea työnantajiltaan.
Ilmoittautuminen	Kurssille ilmoittaudutaan oheisella lomakkeella (s 53) 31. toukokuuta 1989 mennessä.
Lisätietoja	Lisätietoja kurssista antavat: Markku Helin (941- 292 879) Maisa Martin (941- 292 889) Kenneth Hyltenstam (08-16 20 00)

UUTTA OPPIMATERIAALIA

Alkukesästä ilmestyy sarjassamme Kielikeskusmateriaalia (n:o 66)

RAKASTAN SINUA - PIDÄTKÖ SINÄ MINUSTA? Suomen verbien rektioita.

Tekijöinä ovat kokeneet ulkomaalaisopettajat Hannele Jönsson-Korhola ja Leila White. Rektioluettelossa on aakkosjärjestyksessä n. 340 tavallista suomen kielen verbiä, joista on esimerkki sekä rakenteen ja rektion kuvaus. Lopussa on verbit lueteltu myös sijamuodoittain. Luettelo on tärkeä apuneuvo jokaiselle suomea opiskelevälle. Siihen on jätetty tilaa omille muistiinpanoille ja opettajan lisäyksille, joten opiskelija voi käyttää monistetta henkilökohtaisena työkirjanaan. Hinta ei vielä ole tiedossa, mutta ei siitä kallis tule. Tilauksia voi lähettää tai soittaa Korkeakoulujen kielikeskuksen toimistoon (puh. 941-292 881).

* * * * *

THE 7TH ENGLISH ORAL SKILLS WORKSHOP
IN KUOPIO 20TH - 22ND OCTOBER 1989

as **assessment**.....

.....and reassessment

watch out for further details.....

COGNITIVE LINGUISTICS

19 - 30 June 1989

Course directors: Vera John Steiner (Albuquerque)
Svenka Savić (Novi Sad)
Erling Wande (Stockholm)

Course description:

During the last ten years a lot of work has been done on cognitive processes and language. The aim of the course is to give an overview of recent trends in cognitive linguistics as an introductory course at the postgraduate level. The aim of the course is to provide a forum for interdisciplinary discussion of linguistic questions. Cognitive linguistics is viewed as a theoretical linguistic investigation of language processes within the framework of cognitive models and computer implementations.

Resource Persons:

M. Bowerman (Nijmegen), P. Gärdenfors (Lund), Soonja Choi (San Diego), R. Langacker (San Diego), C. de Lamos (Sao Paulo), A. M. Peters (Honolulu), C. Pléh (Budapest), H. Soydan (Lund), V. John-Steiner (Albuquerque), E. Wande (Stockholm).

Topics of the Course:

Cross-linguistic study of language and cognition (M. Bowerman)

Semantics, metaphors, and conceptual spaces (P. Gärdenfors)

Spatial classification in children (S. Choi)

Cognitive grammar (R. Langacker)

Cognition and language in children (S. de Lamos)

Apprenticeships into language: A case study (A. M. Peters)

Text understanding and social cognition (C. Pléh)

A sociological perspective on the atlas of affective meaning (H. Soydan)

The cognitive revolution in psychology (V. John Steiner)

Space relations in Finnish and Swedish (E. Wande)

There will be a special lecture on the language situation in Yugoslavia (R. Bugarski)

During the two-week course (Friday/Saturday, 23-24 Jun) a conference will be organized on »Vigotsky on Thought and Language« where, besides resource persons, well-known specialists in the field will participate.

Participants must (1) be sufficiently competent in English and (2) have a good background in psychology and/or linguistics. All participants should have a short paper to read on their ongoing research or interest.

Work Schedule:

- The course is conducted five days per week, with morning and afternoon sessions. Its pattern, however, will remain flexible and will be determined by specific requirements.
- The course is basically conceived on a postgraduate level, but the participation of advanced students is invited.
- Background reading will be required (and distributed to registered participants).
- On request, the IUC will issue Certificates of Attendance. The IUC will also provide participants with a special Certificate for which, as a rule, the presentation of a paper will be expected.
- The working language in the course will be English.

General Information:

- Enquiries about the course and participants should be addressed to the Secretariat of the IUC or to one of the course directors at the following address: Profesor Svenka Savić, Faculty of Philosophy, 21 000 Novi Sad, Yugoslavia.
- Those interested in taking the course are requested to register with the Secretariat supplying them with relevant information, e. e., name, address, academic standing and, in the case of undergraduates, a recommendation from their professors. The IUC would appreciate the receipt of such registrations as soon as possible, with a two week deadline before the commencement of course as the latest date.
- Upon arrival participants will pay a course fee in Yugoslav dinars (YUD equivalent of USD 15 per week).
- Accommodations are available in hotels in Dubrovnik at rates from USD 20 per day, including room and half board. Private accommodation is also available — please write to: Tourist information center (TIC), P. Miličevića 1, 50 000 Dubrovnik, or to Hotel Lero, I. Vojnovića 18, 50 000 Dubrovnik. Accommodation may be available in the dormitory on the premises of IUC. Information on accommodations, travel, etc. can be obtained from the Secretariat of the IUC in Dubrovnik at the following address:

INTER-UNIVERSITY CENTRE of postgraduate studies

Frana Bulića 4
YU - 50 000 DUBROVNIK
YUGOSLAVIA

Telephone (050) 28-666

Telegraphic address: INTERUNIVERSITY

HOTELS IN DUBROVNIK

HOTEL LERO

I. Vojnovića 18, YU - 50000 Dubrovnik
(300 beds) about 1 km from the IUC
bus no.4
tel. 32-555 or 24-734 telex 27599

HOTEL IMPERIAL

M. Simoni 2, YU - 50000 Dubrovnik
(200 beds) - in the immediate vicinity
of the IUC
tel. 23-688 - telex 27639

HOTEL EXCELSIOR

F. Supila 12, YU - 50000 Dubrovnik
(360 beds) - about 2 km from the IUC
bus no.8
tel. 23-566 or 24-944 - telex 27538

HOTEL ARGENTINA

F. Supila 24, YU - 50000 Dubrovnik
(260 beds) - about 2 km from the IUC
bus no.8
tel. 23-855 - telex 27558

HOTEL PRICES 1989 - Room and half board
(quoted in US dollars)

	1.1.-30.4.	1.5.-30.6.	1.7.-30.9.
Hotel LERO			
a. single room	23	32	43
b. double room (per person)	17	22	31
Hotel IMPERIAL			
a. single room	38	57	74
b. double room (per person)	30	45	58
Hotel EXCELSIOR			
a. single room	46	64	82
b. double room (per person)	41	62	77,5
Hotel ARGENTINA			
a. single room	48	68	88
b. double room (per person)	38	53	72

PLEASE MAKE THE RESERVATION DIRECTLY TO THE HOTEL AND INDICATE THAT YOU ARE TO PARTICIPATE IN THE IUC ACTIVITIES

NOTE THAT MOST PARTICIPANTS IN THE IUC COURSES STAY AT THE HOTEL LERO.

Private accommodation can be reserved through the hotel Lero (at a price approximately 40 per cent lower than the quoted hotel price).

DEUTSCH IN WESTFALEN

WER SIND WIR

Wir sind eine Gruppe deutscher und spanischer Fremdsprachenlehrerinnen, die sich zu einem gemeinnützigen Verein zusammengeschlossen haben, um eine Alternative zum traditionellen Fremdsprachenunterricht zu bieten, denn TANDEM heißt vor allem „kulturelles Lernen“.

TANDEM Bielefeld e.V. ist Mitglied des internationalen TANDEM-Netzes. TANDEM ermöglicht den direkten Kontakt zu Deutschen, denn wir vermitteln interkulturelle Sprachpartnerschaften, d.h.: Außerhalb des Unterrichts trifft Ihr Euch mit Deutschen, mit denen Ihr Eure im Unterricht erworbenen Kenntnisse sofort anwenden könnt. Ihr wiederum bringt Eure TANDEM-Partnern Eure Sprache und Kultur nahe.

DER UNTERRICHT

Wichtigstes Ziel unserer Kurse ist die aktive Ausdrucksfähigkeit. Deshalb wird unser Unterricht weitgehend einsprachig durchgeführt. Inhaltlich stehen die gesellschaftlichen Bedingungen und die Kultur der BRD im Vordergrund. Wir arbeiten mit abwechslungsreichen Methoden, wie Rollen- und Sprachlernspiele, Partner- und Gruppenarbeit, audiovisuelle Lernformen usw., denn grammatische Regeln müssen auch in der richtigen Weise und Situation angewandt werden.

Die Kursgröße wird auf max. 10 Teilnehmer/innen beschränkt, um einen intensiven Unterricht zu gewährleisten.

Zusätzlich zu jedem Sprachkurs vermitteln wir Euch eine TANDEM-Sprachpartnerschaft. Diese Vermittlung ist im Preis inbegriffen.

UNTERKUNFT UND VERPFLEGUNG

Wir können Euch ein Zimmer in Privatfamilien oder Studentenwohnungen vermitteln (Kosten: DM 180,- für 3 Wochen, DM 200,- für 4 Wochen).

Für die Verpflegung seid Ihr selbst verantwortlich. In der Universitätsmensa könnt Ihr preisgünstig zu Mittag essen (ca. DM 2,50).

KURSPROGRAMM

Kurse	Termine
1. Deutschkurse für AnfängerInnen	3.7.-28.7.89 (4 Wochen)
2. Deutschkurse für alle Niveaus	10.7.-28.7.89 (3 Wochen)
3. Deutschkurse für AnfängerInnen	31.7.-25.8.89 (4 Wochen)
4. Deutschkurse für alle Niveaus	7.8.-25.8.89 (3 Wochen)
5. Curso TANDEM de alemán para españoles/-as (se exigen conocimientos básicos)	7.8.-25.8.89 (3 Wochen)
6. Deutschkurse für AnfängerInnen	4.9.-29.9.89 (4 Wochen)
7. Deutschkurse für alle Niveaus	4.9.-22.9.89 (3 Wochen)

Unterrichtsstunden pro Woche: 20

Preis für 3-Wochen-Kurs (ohne Unterkunft): DM 480,-

Preis für 4-Wochen-Kurs (ohne Unterkunft): DM 640,-

Teilnahmebedingungen

- Die Anmeldung muß spätestens 1 Monat vor Kursbeginn bei TANDEM Bielefeld e.V. vorliegen.
- Nach der Anmeldung erhaltet Ihr eine Bestätigung. Mit der Bestätigung wird eine Anmeldegebühr von DM 250,- fällig, die Ihr auf unser Konto Nr. 32749-308 (BLZ 25010030) Postgiroamt Hannover überweist. Die Anmeldung ist für uns verbindlich, wenn die Gebühr in DM auf unser Konto (s.o.) oder als Barscheck in DM bei uns eingegangen ist.
- Der Rest der Kursgebühren wird am 1. Tag des Kurses fällig.
- Jeder Rücktritt muß per Einschreiben erfolgen und 3 Wochen vor Kursbeginn bei uns vorliegen. TANDEM Bielefeld behält DM 50,- für Bearbeitungskosten ein. Nach dieser Frist kann nichts mehr zurückerstattet werden.
- Bei zu geringer Teilnehmer/innen/zahl kann der Sprachkurs bis 2 Wochen vor Kursbeginn abgesagt werden. Alle eingezahlten Kursgebühren werden dann sofort zurückerstattet.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT
KARL-MARX-STADT

SEKTION FREMDSPRACHEN

Sehr verehrte Kollegin,
sehr geehrter Kollege!

Wir erlauben uns, Sie darauf aufmerksam zu machen,
daß wir in der Zeit

vom 9. Juli bis 29. Juli 1989

den

XVI.

INTERNATIONALEN HOCHSCHULFERIENKURS
FÜR GERMANISTIK

durchführen.

Sollten Sie daran interessiert sein, diese Möglichkeit
der Fortbildung zu nutzen, bitten wir Sie, sich
brieflich oder telefonisch mit uns in Verbindung zu
setzen.

Wir würden uns freuen, Sie in Karl-Marx-Stadt
begrüßen zu können.

Mit freundlichen Grüßen

Prof. Dr. sc. Gerhard Fischer Prof. Dr. sc. Siegfried Weber
Direktor der Sektion Kursleiter

INFORMATIONEN

über die Internationalen Hochschulferienkurse
für Germanistik an der Sektion Fremdsprachen
der Technischen Universität Karl-Marx-Stadt

TEILNEHMERKREIS

- Vertreter der germanistischen Sprachwissenschaft
und der Fremdsprachenmethodik
- Sprachlektoren und Sprachlehrer für Deutsch
an Universitäten und Hochschulen sowie
an Handels-, Berufs-, Oberschulen (Gymnasien)
und anderen Bildungseinrichtungen
- Absolventen eines Studiums auf dem Gebiet der
deutschen Philologie,
die in der Industrie,
in der Wirtschaft und
in anderen Bereichen tätig sind

WISSENSCHAFTLICHES PROGRAMM

- Deutsche Sprache der Gegenwart
unter besonderer Berücksichtigung ihrer Verwendung
in der fach- und berufsbezogenen Kommunikation
- Didaktisch-methodische Fragen der fach- und berufs-
bezogenen Aus- und Weiterbildung auf dem Gebiet
Deutsch als Fremdsprache
- Literarisches Erbe
Literatur und Kunst der
Deutschen Demokratischen Republik
- Landeskunde der DDR
Das wissenschaftliche Programm wird in Vorlesungen,
Seminaren, in täglichen Sprachübungen und pho-
netischen Übungen sowie in anderen Veranstaltungen
realisiert.

FREIZEITPROGRAMM

- Exkursionen, Betriebsbesichtigungen
- Vortrags- und Gesprächsabende (zu Themen aus
Politik, Wirtschaft und Kultur)
- Konzert-, Theater- und Kinobesuche
- Veranstaltungen geselligen Charakters

Kursgebühr:

Die Teilnehmer zahlen das Äquivalent für 750,- Mark
(Währung der DDR) in einer frei konvertierbaren
Währung auf der Grundlage der gültigen, von der
Staatsbank der DDR veröffentlichten Devisenum-
rechnungssätze.

Zu Ihrer Orientierung:

Karl-Marx-Stadt (ehemals Chemnitz) gehört - nach
Berlin, Leipzig, Dresden - zu den größten Städten
der DDR. Karl-Marx-Stadt liegt im Süden der DDR,
am Fuße des Erzgebirges.
Es bestehen günstige Bahnverbindungen mit
Berlin, Leipzig und Dresden.

Ihre Teilnahmeerklärung oder Ihre Anfragen richten Sie
bitte an folgende Adresse:

Technische Universität Karl-Marx-Stadt
Sektion Fremdsprachen
Internationaler Hochschulferienkurs
für Germanistik
DDR 9010 Karl-Marx-Stadt
Postfach 964
Telefon: 561 4247
4290

TECHNISCHE UNIVERSITÄT KARL-MARX-STADT

Sektion Fremdsprachen

TECHNICAL UNIVERSITY OF KARL-MARX-STADT

Department of Foreign Languages

Sehr geehrte Damen und Herren!

Wir erlauben uns, Sie darüber zu informieren, daß wir in
der Zeit vom 20. September bis 19. Oktober 1989
den Intensivkurs

„Deutsche Sprache in der Alltags- und Fachkommunikation“
durchführen.

Wir würden uns freuen, Sie als Teilnehmer in
Karl-Marx-Stadt begrüßen zu können.

Prof. Dr. sc. Gerhard Fischer
Direktor der Sektion

Prof. Dr. sc. Siegfried Weber
Kursleiter

Ladies and gentlemen,

We beg to offer you our Intensive Course

„General German and German for Special Purposes“

from September 20 to October 19, 1989,

and we look forward to your visit to Karl-Marx-Stadt.

Prof. Dr. sc. Gerhard Fischer
Head of Department

Prof. Dr. sc. Siegfried Weber
Course Director

Teilnehmer

Der Kurs ist vorgesehen für Wissenschaftler, Ingenieure, Ökonomen
und Vertreter anderer Disziplinen und Fachgebiete, die in Forschung
und Lehre, in Industrie und Handel sowie in anderen Bereichen tätig
sind.

Participants

The course is intended for scientists, engineers, economists and pro-
fessionals of other fields engaged in higher education, research as
well as management, industry and commerce and other spheres.

Ziel und Inhalt des Kurses

Der Kurs kann - je nach dem Leistungsstand der Teilnehmer - auf verschiedenen Stufen absolviert werden: von der Anfängerstufe bis zur Fortgeschrittenstufe.

Auf jeder Stufe wird besonders auf die Entwicklung von Fähigkeiten im Sprechen und Hören zur Erfüllung von Kommunikationsaufgaben im Alltag und im Beruf Wert gelegt.

Das Lehrprogramm wird ergänzt durch zahlreiche Abend- und Wochenendveranstaltungen, wie Exkursionen, Gespräche mit kompetenten Vertretern aus Politik, Wirtschaft und Kultur sowie Veranstaltungen geselligen Charakters.

Aim and Content of the Course

Depending on the proficiency of applicants, the course is designed for different levels: from elementary to advanced.

Particular emphasis is placed on the development of speaking and listening in order to solve communicative tasks in everyday situations and in professional work.

The programme also comprises a variety of spare-time activities, e. g. excursions, talks on political, economic, scientific and cultural topics, socials.

Kursgebühr (4 Wochen)

Die Teilnehmer zahlen das Äquivalent für 1400.- Mark (Währung der DDR) in einer frei konvertierbaren Währung auf der Grundlage der gültigen, von der Staatsbank der DDR veröffentlichten Devisenumrechnungssätze.

In die Kursgebühr sind folgende Leistungen eingeschlossen:

Teilnahme an den Lehrveranstaltungen, Unterkunft in einem Zweibettzimmer, Vollverpflegung, Teilnahme an außerunterrichtlichen Veranstaltungen.

Zu Ihrer Orientierung:

Karl-Marx-Stadt (ehemals Chemnitz) gehört - nach Berlin, Leipzig, Dresden - zu den größten Städten der DDR.

Karl-Marx-Stadt liegt im Süden der DDR, am Fuße des Erzgebirges. Es bestehen günstige Bahnverbindungen mit Berlin, Leipzig und Dresden.

Ihre Teilnahmeerklärung oder Ihre Anfragen richten Sie bitte an folgende Adresse:

Technische Universität Karl-Marx-Stadt
Sektion Fremdsprachen
Intensivkurs Deutsche Sprache
Postfach 964
DDR - 9010 Karl-Marx-Stadt
Telefon: 561 4247/4290

Course Fee (4 weeks)

Participants pay the amount of money equivalent to 1400.- Marks (currency of the GDR) in a freely convertible currency on the basis of the valid exchange rates issued by the State Bank of the GDR.

The fee includes:

attendance at academic lessons, full board and accommodation as well as participation in extra-curricular activities.

For your guidance:

Karl-Marx-Stadt (formerly Chemnitz) ranks among the largest towns of the GDR, following Berlin, Leipzig, Dresden.

Karl-Marx-Stadt is located in the south of the GDR, at the foot of the Erzgebirge. There are convenient rail connections with Berlin, Leipzig and Dresden.

Applications or inquiries may be directed to the following address:

Technische Universität Karl-Marx-Stadt
Sektion Fremdsprachen
Intensivkurs Deutsche Sprache
Postfach 964
DDR - 9010 Karl-Marx-Stadt
Phone: 561 4247/4290

ENGLISH SUMMARY

Sirkka Leppäluoto from the University of Turku reports on the 9th VAKKI Seminar in Vöyri, 11. - 12.2.1989. The theme of the seminar was "Languages for Special Purposes and the Theory of Translation", and talks were given on subjects ranging from the theory of lexicography and the study of terminology to the teaching of Catalanian by the "immersion" method and the compilation of a dictionary of the Finnish sign language. Talks were given in six different languages with students from the University of Vaasa acting as interpreters. Three guest lecturers spoke at the seminar: Beryl T. Sue Atkins (Great Britain), Josep Maria Artigal (Spain), and Kaija Menger (GDR). The 10th VAKKI Seminar will be arranged in Vöyri, 10. - 11.2.1990.

Maisa Martin from the Language Centre for Finnish Universities discusses the ways in which native language centre teachers could help foreign colleagues and students learn Finnish. It is very important for foreigners who come to Finland either permanently or for a longer period of time to master the language properly. Unfortunately, Finnish for foreigners courses are often overcrowded and the groups heterogeneous, teachers have little training in teaching Finnish as a foreign language, and suitable teaching materials are lacking; thus it is not surprising that results are sometimes unsatisfactory. In addition, Finns tend to resort to English when speaking with a foreigner and thus deprive him/her of a chance to practise Finnish. Martin suggests two remedies: first, language centre teachers and other university personnel should speak Finnish to those foreign colleagues and students who want to learn the language. Secondly, Finnish students could be paired with foreign students whose native language they are learning; the pairs could then practise these two languages (e.g. Finnish/German) with each other to their mutual benefit.

Timo Sikanen from the Language Centre for Finnish Universities discusses the scope of language studies required by different faculties at Finnish universities. Language requirements are

outlined in the statutes for each discipline, and specified by the faculties in their degree regulations. These particularize the general objectives stated in the statutes, and stipulate, for instance, the number of credit units and the content of language studies required. The information presented in the table (pp. 13) is based on the information in the KORKKI data base which contains the degree regulations of all the 70 disciplines at the Finnish universities. The extent of language studies expressed in credit units (ov) is presented for communication studies, the second official language (usually Swedish), and the first and the second foreign language. Studies not mentioned in the regulations are represented by an empty space in the corresponding column. An asterisk indicates that the extent is not specified, but that the type (e.g. the second official language) is stipulated in the degree regulations. In some cases, the extent of language studies is specified in the curriculum ("määritely opetussuunnitelmassa"). As expected, language study requirements for the students of the Arts and Economics are the most extensive. The faculties which teach Psychology, Educational Sciences or Social Sciences also seem to value language studies, at least as measured by credit units.

SVENSK RESUMÉ

Sirkka Leppäluoto från Åbo universitet rapporterar om det 9:nde VAKKI seminariet som hölls i Vörå 11 - 12.2.1989. Temat var fackspråk och översättningsteori och föreläsningarna omfattade ämnen alltifrån lexikografi och terminologiforskning till undervisning av katalanska med tillhjälp av "immersion"-metoden och kompilerandet av ett lexikon över finskt teckenspråk. Föreläsningarna gavs på sex språk med studerande vid Vasa högskola fungerande som tolkar. Tre gästföreläsare hade inbjudits: Beryl T Sue Atkins (Storbritannien), Josep Maria Artigal (Spanien) och Kaija Menger (DDR). Det 10:nde VAKKI seminariet kommer att hållas i Vörå 10 - 11.2.1990.

Maisa Martin från Högskolornas språkcentral diskuterar sätt på vilka inhemska språkcenterlärare kunde hjälpa utländska kolleger och studerande att lära sig finska. Det är oerhört viktigt för utlänningar som kommer till Finland för längre perioder eller bosätter sig här att lära sig majoritetsspråket ordentligt. Tyvärr är Finnish for Foreigners-kurserna ofta överfulla och grupperna heterogena, lärarna har dessutom ofta liten erfarenhet av att undervisa i finska som främmande språk och lämpligt undervisningsmaterial saknas. Det är därför inte överraskande att resultaten ibland blir magra. Dessutom tenderar finländarna att ta till engelska i samtal med utlänningar och förnekar dem därigenom möjligheten att öva upp sin finska. Martin föreslår två botemedel: för det första borde språkcenterlärarna och annan universitetspersonal tala finska med de utlänningar som vill lära sig språket. För det andra kunde finländska studerande paras ihop med utlänningar vars språk de studerar. Paren kunde då öva upp sig i varandras språk till ömsesidig nytta.

Timo Sikanen från Högskolornas språkcentral diskuterar omfattningen av de språkstudier som fakulteterna vid finländska universitet förutsätter. Språkfördringarna ges i allmänna ordalag i examensstadgan för varje ämnesområde och specificeras av fakulteterna i dessas examensbestämmelser, dvs dessa preciserar de allmänna målen i stadgan och fastslår t ex antalet studieveckor och språkstudiernas innehåll. Data som presenteras i tabellen (s 13-15) är hämtade ur KORKKI databas, som innehåller examensbestämmelserna vid de 70 fakulteterna i landet. Omfattningen av språkstudierna i form av studieveckor (ov) ges för kommunikationsstudier, det andra inhemska språket och det första eller andra främmande språket. Studier som inte nämns i examensbestämmelserna representeras av en lucka i behörig kolumn. En asterisk betyder att omfattningen inte specificerats men att studietypen (t ex det andra inhemska språket) förutsätts i examensfördringarna. I en del fall specificeras omfattningen av språkstudierna i utbildningsprogrammet ("määritely opetussuunnitelmassa"). Som väntat är språkfördringarna för studerande av de humanistiska vetenskaperna och ekonomi de mest omfattande.

Också de fakulteter som undervisar i psykologi, pedagogik och sociologi ser ut att lägga vikt vid språkstudier, åtminstone uppmätt i studieveckor.

Dr Hanna Y Tushyeh från An-Najah National University, Nablus, Västbanken, berättar om universitetet, speciellt dess engelska institution, som är den största och populäraste inom universitetets College of Arts. Dr Tushyeh beskriver institutionens utbildningsprogram och undervisningsmetoder och tar också upp de problem man har att brottas med, bl a den tunga arbetsbördan, bristen på välutbildad personal, undervisningsmaterial och moderna hjälpmedel.

PILC IV

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

Nimi

Osoite

Yliopisto

Laitos

Opetuskieli

Suoritettut tutkinnot

Allekirjoitus

Lähetä lomake allaolevaan osoitteeseen viimeistään 15. toukokuuta 1989.

Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
Markku Helin
Seminaarinkatu 15
40100 JYVÄSKYLÄ

**ANMELDUNG – APPLICATION –
INSCRIPTION – INSCRIPCION – ISCRIZIONE**

☐ Kurs 1	☐ Kurs 4
☐ Kurs 2	☐ Kurs 5
☐ Kurs 3	☐ Kurs 6

Name:

Vorname:

Adresse:

Land:

Beruf:

Geburtsdatum: Telefon:

**Unterkunft – l'hebergement – accomodation –
alojamiento – l'allogio**

- Zimmer in Studentenwohnung / room in a shared flat / chambre dans une communauté / habitación en piso de estudiantes / camera in appartamento
- Unterkunft in Privatfamilie / accomodation in a family / hébergement dans une famille / alojamiento en una familia / allogio in una familia
- Ich bitte um Zusendung einer Liste der Bielefelder Hotels mit Preisangabe / Please send me a list of hotels in Bielefeld, with prices / J'aimerais recevoir la liste des hôtels à Bielefeld ainsi que leurs prix / les ruego me envíen una lista de hoteles con precios / Chiedo di inviarmi una lista degli hotel di Bielefeld con il relativo prezzo
- Ich organisiere meine Unterkunft selbst / I shall be organizing my own accomodation / J'organise moi-même mon hébergement / Organizaré mi alojamiento yo mismo / Dichiaro di provvedere personalmente al mio alloggio.

Einschätzung der Deutsch-Kenntnisse / Rough estimation of your level in German / Estimation du niveau en allemand / Conocimientos del alemán / Conoscenza della lingua:

☐ keine Kenntnisse	none	nulles	nessuna	ningunos
☐ Grundkenntnisse	elementary	élémentaires	elementare	básicos
☐ mittlere	fair	moyennes	media	medios
☐ gute	good	bonnes	buona	buenos

Ich erkenne die umseitigen Vertragsbedingungen an.

I hereby accept the conditions stated overleaf.

Je reconnais avoir pris connaissance des conditions du contrat ci-joint.

Reconozco y acepto las condiciones del contrato.

Riconosco di aver preso conoscenza delle condizioni contenute del contratto qui allegato.

Ort, Datum

Unterschrift

SELBSTZÄHLER

TEILNAHMEERKLÄRUNG

(Bitte in deutscher Sprache und in Blockschrift oder mit Schreibmaschine ausfüllen) **XVI. Intern. Hochschulferienkurs für Germanistik**

1. Familienname (Herr, Frau)

(bei Frauen auch Geburtsname)

Vorname

2. Geburtsdatum und Geburtsort

Staatsangehörigkeit

3. Vollständige Wohnanschrift im Heimatland

4. An welchem Hochschulferienkurs in der DDR haben Sie bereits teilgenommen? Wann?

5. Welche besonderen Studienwünsche haben Sie?

6. An welchen Grenzübergangsstellen werden Sie ein- bzw. ausreisen?

7. Reisepaß Nr. gültig bis

Ort und Datum

Unterschrift

A. für Germanisten, Deutschlektoren, Deutschlehrer, Übersetzer:

1. Beruf (tätig als)

2. Akademischer Grad

3. Wo sind Sie angestellt?

4. In welchem Fachgebiet arbeiten Sie?

5. An welchem Hochschulferienkurs möchten Sie teilnehmen?

Berlin **TECHNISCHE UNIVERSITÄT**
 Weimar I **KARL-MARX-STADT** 1. - 24. 7. 89
 Weimar II - **Sektion Fremdsprachen -**
 Dresden **Poststraße 8/94**
 (Nichtzutreffendes bitte streichen) **Karl-Marx-Stadt**
9010

B. für Studenten der Germanistik

1. Studienfach und Semester

2. An welcher Hochschule/Universität studieren Sie?

3. An welchem Hochschulferienkurs möchten Sie teilnehmen?

Weimar III

Berlin

Ilmenau

Rostock

Greifswald

Magdeburg

Leipzig III

(Nichtzutreffendes bitte streichen)

Ag 127/130/88 1-2-9 0586

SELBSTZÄHLER

Application Form -Intensivkurs -
 (Type or use block letters) 20.9.-19.10.89

1. Surname (Mr, Ms, Dr)

(maiden name where applicable)

First name

2. Date and place of birth

Nationality

3. Full home address

4. At which border checkpoints will you enter and leave the GDR?

5. Passport No.

Valid until

Place and date

Signature

1. Occupation

2. Academic qualifications

3. Employer's address

4. Knowledge of German

5. Which course have you chosen?

1. Berlin
2. Dresden
3. Dresden-Radebeul
4. Freiberg
5. Leipzig
6. Wismar
7. Karl-Marx-Stadt
8. Rostock
9. Zittau

6. Have you participated in an intensive German course in the GDR before?

When and where?

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1988 - 31.12.1989

Varsinaiset jäsenet

Tuntiopettaja Raija Hämelin
Helsingin yliopiston kielikeskusJohtaja Liisa Löfman
Tampereen yliopiston kielikeskusJohtaja Hans Nordström
Åbo Akademis SpråktjänstYlitarkastaja Leena Pirilä
OpetusministeriöProf. Kari Sajavaara
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitosJohtaja Pirkko Tainio
Tampereen teknillinen korkeakouluApul.prof. Tapio Vaherva
Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteen laitosTutkija Helena Valtanen
Korkeakoulujen kielikeskusVt. johtaja Tuija Nikko
Korkeakoulujen kielikeskus

Sihteeri: Eila Pakkanen

Varajäsenet

Johtaja Marga Margelin
Joensuun yliopiston kielikeskusJohtaja Birgitta Vehmas
Lapin korkeakoulun kielikeskusLehtori Ullamaija Fiilin
Helsingin yliopiston kielikeskusTiedesihteeri Leena Luhtanen
OpetusministeriöApul.prof. Raija Markkanen
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitosTuntiopettaja Heidi Kahanpää
Jyväskylän yliopiston kielikeskusApul.prof. Jorma Ekola
Jyväskylän yliopisto
OpettajankoulutuslaitosTutkija Markku Helin
Korkeakoulujen kielikeskus

TECHNISCHE UNIVERSITÄT
 KARL-MARX-STADT
 - Sektion Fremdsprachen -
 Postfach 964
 Karl-Marx-Stadt
 9010